

A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 46. § (1) bekezdés e) pontjában kapott felhatalmazás alapján - mely értelmében az önkormányzatok a környezet védelme érdekében elemzik, értékelik a környezet állapotát illetékességi területükön, és arról szükség szerint, de legalább évente egyszer tájékoztatják a lakosságot - a település 2020. évi környezeti állapotáról az alábbi tájékoztatást adom.

I. Hulladékgazdálkodás

Várpalota városban keletkező települési szilárd hulladékok fajták szerint kerülnek gyűjtésre és különböző helyeken hasznosításra.

A közszolgáltatás keretében begyűjtésre kerülő hulladékokat (kevert települési hulladék, lom, zöldhulladék, szelektíven gyűjtött csomagolási hulladékok, válogatási maradék) 2019. június 30-ig a Várpalotai Hulladékgazdálkodási Közszolgáltató Nonprofit Kft. gyűjtötte be a helyileg illetékes közszolgáltató, a Depónia Nonprofit Kft. alvállalkozójaként, de 2019. június 30. hatállyal a Várpalotai Hulladékgazdálkodási Közszolgáltató Nonprofit Kft. jogutódlással megszüntetésre került. A jogutód a Várpalotai Közszolgáltató Nonprofit Kft. (továbbiakban Kft.) lett, amely változatlanul folytatja a közszolgáltatás körébe tartozó hulladékok begyűjtését szintén a Depónia Nonprofit Kft. alvállalkozójaként.

Ezen kívül a Kft. továbbra is végzi az inert hulladékok (beton, téglá, cserép, kerámia, föld, kő) szállítását és az állati tetem hulladékok átvételét.

A Kft. a fenti tevékenységek végzéséhez a tárgyi és személyi feltételekkel rendelkezik.

A hulladékok előkezelésre vagy hasznosításra történő átadását az alábbi táblázat foglalja össze:

Hulladék EWC kódja	Hulladék megnevezése	Kezelés módja	Kezelő megnevezése
20 03 01	Kevert települési hulladék	Talajban történő hasznosítás	Partner-Depónia Hulladékhasznosító Kft. hulladéklerakója (Várpalota 0192/1, 0192/4 a, c hrsz.)
15 01 01	Papír és karton csomagolási hulladék	Előkezelés vagy hasznosítás	A hulladékok előkezelésre vagy hasznosításra történő átadását a Depónia Nonprofit Kft. végzi.
15 01 02	Műanyag csomagolási hulladék	Előkezelés vagy hasznosítás	A hulladékok előkezelésre vagy hasznosításra történő átadását a Depónia Nonprofit Kft. végzi.
15 01 05	Tetrapack csomagolási hulladék	Előkezelés vagy hasznosítás	A hulladékok előkezelésre vagy hasznosításra történő átadását a Depónia Nonprofit Kft. végzi.
15 01 04	Fém (alumínium doboz) csomagolási hulladék	Előkezelés vagy hasznosítás	A hulladékok előkezelésre vagy hasznosításra történő átadását a Depónia Nonprofit Kft. végzi.

15 01 07	Üveg csomagolási hulladék	Előkezelés vagy hasznosítás	A hulladékok előkezelésre vagy hasznosításra történő átadását a Depónia Nonprofit Kft. végzi.
20 03 07	Lom hulladék	Talajban történő hasznosítás	Partner-Depónia Hulladékhasznosító Kft. hulladéklerakója (Várpalota 0192/1, 0192/4 a, c hrsz.)
20 02 01	Biológiailag lebomló hulladék	Komposztálás	Fehérvári Téglaiipari Kft. BB 911 Kft.
		Talajban történő hasznosítás	Partner-Depónia Hulladékhasznosító Kft. hulladéklerakója (Várpalota 0192/1, 0192/4 a, c hrsz.)
17 01 01	Beton hulladék	Talajban történő hasznosítás	Partner-Depónia Hulladékhasznosító Kft. hulladéklerakója (Várpalota 0192/1, 0192/4 a, c hrsz.)
17 01 02	Tégla hulladék	Talajban történő hasznosítás	Partner-Depónia Hulladékhasznosító Kft. hulladéklerakója (Várpalota 0192/1, 0192/4 a, c hrsz.)
17 01 03	Cserép és kerámia hulladék	Talajban történő hasznosítás	Partner-Depónia Hulladékhasznosító Kft. hulladéklerakója (Várpalota 0192/1, 0192/4 a, c hrsz.)
17 01 07	Beton, téglá hulladék	Talajban történő hasznosítás	Partner-Depónia Hulladékhasznosító Kft. hulladéklerakója (Várpalota 0192/1, 0192/4 a, c hrsz.)
17 05 04	Föld, kő, takaróanyag	Talajban történő hasznosítás	Partner-Depónia Hulladékhasznosító Kft. hulladéklerakója (Várpalota 0192/1, 0192/4 a, c hrsz.)
18 02 02	Egyéb, 1. kategóriájú állati tetem hulladék	Hasznosítás	Átvevő, tároló: Várpalotai Közszolgáltató Nonprofit Kft. Elszállító és feldolgozó: ATEV Zrt.
19 12 12	Egyéb, a 19 12 11-től különböző hulladék mechanikai kezelésével nyert hulladék (ideértve a kevert anyagokat is)	Talajban történő hasznosítás	Partner-Depónia Hulladékhasznosító Kft. hulladéklerakója (Várpalota 0192/1, 0192/4 a, c hrsz.)

A hulladékfajtákról és keletkezett éves mennyiségükről jelentés készült, melyet 2020. március 01-ig a Veszprém Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztálya részére, a közszolgáltatás körébe tartozó hulladékokról pedig havonta és negyedévente a közszolgáltató Depónia Nonprofit Kft. részére elektronikus jelentés formájában küldött meg a Várpalotai Közszolgáltató Nonprofit Kft.

Hulladékgazdálkodással kapcsolatos érvényes engedélyek:

Várpalotai Közszolgáltató Nonprofit Kft. engedélyei

Engedély száma	Engedély tárgya	Telephely	Érvényességi idő
VE-09Z/05053-13/2018.	Nem veszélyes hulladékok előkezelése	Központi telephely-válogató és bálázó üzem (Várpalota, Fehérvári u. 7.)	2023.07.20.
PE/KTFO/04942-8/2020.	Nem veszélyes hulladékok szállítása	Központi telephely (Várpalota, Fehérvári u. 7.)	2025.09.27.
OKTF-KP/1061-8/2016.	Nem veszélyes hulladékok kereskedelme, közvetítése és gyűjtése	Központi telephely (Várpalota, Fehérvári u. 7.)	2021.04.20.
PE/KTFO/04639-9/2020.	Veszélyes hulladékok szállítása	1. Központi telephely (Várpalota, Fehérvári u. 7.)	2025.09.16.
		2. Várpalotai fűtőmű	
		3. Inota, Készenléti lakótelepi fűtőmű	
19824/2007., utolsó módosítás: 29454/2010	Várpalota nem veszélyes hulladéklerakó D-i terület rész hulladéklerakási tevékenység felhagyása, lerakó utógondozása (I. terület)	Várpalota, 0271/hrs. terület, nem veszélyes hulladéklerakó telep	II. ütem: 2022. 10. 31. Engedély érvényessége: 2047. 10. 31.
22294/2010., utolsó módosítás: KTF-18535/2015., 66826/2015.	Nem veszélyes hulladéklerakó egységes környezethasználati engedélye (IPCC) (II. terület)	Várpalota, 0271/hrs. terület, nem veszélyes hulladéklerakó telep	I. ütem: 2018. 06. 30. II. ütem: 2026. 06.30. Engedély érvényessége: 2047. 05. 30.

A hulladékkezelési tevékenységet szolgáló tárgyi feltételek:

A tárgyi feltételeket a hulladékgyűjtést végző gépjárművek, a targonca, a berendezések, eszközök, a hulladékgyűjtő edények, gyűjtőszigetek biztosítják.

Gépjárművek: 7 db gyűjtőjáratos, 3 db konténeres és 3 platós hulladékszállításra alkalmas tehergépjármű, 1 db aprítógép, és 1 db targonca.

Berendezések: automata bálázó prés a válogató és bálázó üzemben.

Eszközök: hidmérleg a központi telephelyen, drótok a bálák kötözéséhez, lapmérleg a bálázóban a bálák mérlegeléséhez.

A keletkezett hulladékok mennyisége fajtánként (2019.10.01-től 2020.09.30-ig)

Hulladék EWC kódszáma	Hulladék megnevezése	Várpalota város területéről begyűjtött hulladék mennyisége (kg)	Gyűjtési alkalmak
15 01 01	Papír és karton csom-i hulladék	108.470	szigetes hetente 2 házhoz menő kéthetente 1
15 01 02	Műanyag csom-i hulladék	33.020	szigetes hetente 2 házhoz menő kéthetente 1
15 01 04	Fém (alumínium) csom-i hulladék	4.412	szigetes havonta 1 házhoz menő kéthetente 1
15 01 05	Tetrapack csom-i hulladék	7.858	szigetes havonta 1-2 házhoz menő kéthetente 1
15 01 07	Üveg csom-i hulladék	65.810	havonta 2
17 01 01	Beton hulladék	262.040	folyamatosan, igény szerint
17 01 02	Tégla hulladék	305.520	
17 01 03	Cserép és kerámiák	1.280	
17 01 07	Beton, téglá hulladék	1.206.040	
17 05 04	Föld, kő, takaró anyag	311.400	
18 02 02	Egyéb, 1 kat. állati hulladék	3.119	
19 12 12	Egyéb, a 19 12 11-től különböző hulladék mechanikai kezelésével nyert hulladék (ideértve a kevert anyagokat is)	32.823	
20 02 01	Biológiailag lebomló hulladék	398.260	havonta 1 (kivéve a téli hónapokat)
20 03 01	Települési kevert hulladék	5.610.940	családi házas övezetből hetente 1 tömbházas övezetből hetente 2
20 03 07	Lom hulladék	257.230	évente 1, illetve igény szerint
Összesen		8.608.222	

A szelektív gyűjtők számának alakulása

- Lakossági szelektív hulladékgyűjtő szigetek száma: 34 db.
- Lakossági szelektív hulladékgyűjtő 1100 literes konténerek száma: 106 db.
- Családi házaknál, közületeknél, oktatási intézményeknél lévő 110 és 120 literes szelektív gyűjtőedények száma összesen: 1.682 db
- Közületeknél, intézményeknél levő 1100 literes szelektív gyűjtőedények száma: 22 db.

A 0271 hrsz. alatti bezárt hulladéklerakó jelenlegi állapota

A hulladéklerakó területén monitoring hálózat működik, vízfigyelő kutak, gázkutak és magassági pontok kerültek kiépítésre. A környezetvédelmi hatóság részére minden év március 01-ig, a vízügyi hatóság részére pedig minden év március 31-ig összefoglaló jelentést kell készíteni az ellenőrzésekről, megfigyelésekről, vizsgálati eredményekről. A dokumentáció a Várpalotai Közszolgáltató Nonprofit Kft.-nél megtekinthető.

Talajvíz figyelő monitoring kutak

A hulladéklerakó felszíni vizekre gyakorolt hatásának nyomon követésére 6 db talajvíz monitoring kutat üzemeltet a Várpalotai Közszolgáltató Nonprofit Kft., melyekből meghatározott időközönként mintát kell venni és azt különböző paraméterekre vizsgálni kell. A rekultivációra és az utógondozásra vonatkozó engedély előírja a „lefolyástalan tó” mintavételezését is, melyet évente kell elvégezni. A mintavételezés rendjét a talajvíz figyelő monitoring kutakból és a lefolyástalan tóból az alábbi táblázat foglalja össze:

Mintavételi gyakoriság	Negyedévente	Fél évente	Évente
Mintavétel helye			
I., II., III., V., VI. kút	felszín alatti víz szintje, pH, fajlagos vezetőképesség, összes keménység, KOI _k , KOI _{ps} , klorid, nitrit, fluorid, ammónium, nitrát, foszfát, szulfát, arzén, bór, króm, cink, nikkel, ólom, higany, réz, kadmium	összes anyag, szelén	oldott bárium,
IV./A kút	felszín alatti víz szintje, pH, fajlagos vezetőképesség, összes keménység, KOI _k , KOI _{ps} , klorid, nitrit, fluorid, ammónium, nitrát, foszfát, szulfát, arzén, bór, króm, cink, nikkel, ólom, higany, réz, kadmium, fenol, TPH	összes anyag, szelén	oldott bárium,

Lefolyástalan tó			pH, fajlagos vezetőképesség, keménység, klorid, ammónium, foszfát, szulfát, TPH, össz. KO _l , fluorid, nitrát, nitrát, TPH

A monitoring kutakból a mintavételezés 2020-ban március 26-án, június 24-én és szeptember 29-én már megtörtént, az utolsó negyedéves mintavétel pedig november végére tervezett. A 2019. évi utolsó negyedéves mintavétel november 28-án történt meg. A lefolyástalan tó mintavételezését 2020-ban március 26-án végeztette el a Várpalotai Közszolgáltató Nonprofit Kft.

A lerakó körül csapadékvíz elvezető övások is kiépítésre kerültek, melyből a csapadékvíz akkreditált mintavételezését és laborelemzését évente egyszer kell elvégeztetni. 2020-ban ez a mintavétel és elemzés március 26-án történt meg. A mintavételek alapján a környezeti elemek veszélyeztetése nem állapítható meg, az egykori lerakó konszolidációs folyamatával kapcsolatosan probléma nem merült fel.

Gázkutak

A rekultiváció részeként 12 db gázkút (G1-G12) fúrása, szelvényezése történt meg 2011. március 23-24-én. A kutak kialakítását a Várpalotai Közszolgáltató Nonprofit Kft. 2011.04.01-én jelentette be a Környezetvédelmi Hatóság részére. A 8. sz. főút Várpalotát elkerülő szakasz építési munkálatainak végeztével, 2017-ben kialakításra került a lerakó új területén 6 db gáz-kiszellőző kút (G13-G18), melyeknek a mintavételezését a már meglévő 12 db gázmonitoring kút mintavételezésével egyidőben végezték el. A Várpalotai Közszolgáltató Nonprofit Kft. - 19824/2007. ügyszámú, 77408/07 iktatószámú rekultivációs témájú engedélyének 5.07 pontjában előírtaknak megfelelően - a hulladéklerakó-gáz vizsgálatához szükséges mintavételt évente kétszer elvégzi. 2020-ban az első mintavételezés és elemzés július 24-én történt meg, a második pedig november végére tervezett. A 2019. évi második mintavétel december 02-án történt meg. A mintavételt és a vizsgálatokat a KVI-PLUSZ Környezetvédelmi Vizsgáló Iroda Kft. végezte/végzi. Az átlageredményeket alapul véve a hulladéklerakó-testben a gázképződés - az előző évekhez hasonlóan - összeségében ingadozónak mondható.

Diffúz légszennyező forrás

A kommunális hulladéklerakó - helyhez kötött diffúz levegőszennyező forrás - légszennyezésének mértékéről a 2019. évre vonatkozó éves jelentést, a vonatkozó jogszabály szerint 2020. március 31-ig a Veszprém Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztálya részére a Várpalotai Közszolgáltató Nonprofit Kft. megküldte.

Magassági pontok

A hulladéklerakón történt megfigyelésekről és mérésekről összeállítandó éves jelentéseknek tartalmaznia kell a lerakó hulladéktest szintjének adatait is. A hulladéklerakó területén 2010-ben 6 db pontból álló referenciapont hálózat került kialakításra (MP-1 – MP-6). A ponthálózat 6 magassági ponttal (MP-10 – MP-15) történő bővítésére 2012-ben került sor, amelyek azonban 2016-ban a 8. sz. főút Várpalotát elkerülő szakaszának építési munkálatai miatt megsemmisültek. 2017-ben a 8. sz. főút Várpalotát elkerülő szakasz építési munkálatainak végeztével kialakításra került a lerakó új terület részén 3 db új magassági pont (SMK1, SMK2, SMK3), valamint a 2016-ban megrongálódott MP-1 magassági pont is kijavításra került, így 2019-ban összességében 9 pont állt rendelkezésre a magasság meghatározásához.

A magassági szinteket a Pannon Geodézia Kft. mérte fel 2019. december 03. és 05. között. Az adatok bizonyítják, hogy a terület konszolidálódása, tömörödése folyamatban van. A 2020. évi mérés november végére tervezett.

Állati eredetű hulladékok

A nem emberi fogyasztásra szánt állati eredetű melléktermékekre vonatkozó állategészségügyi szabályok megállapításáról szóló 45/2012. (V. 8.) VM rendelet alapján a települési melléktermék gyűjtőhely működési szabályzata alapján üzemel. A Veszprém Megyei Kormányhivatal Veszprémi Járási Hivatal Járási Állategészségügyi és Élelmiszer-ellenőrző Hivatala az egykori nem veszélyes hulladéklerakón található állati hulladék gyűjtőhelyet 2013. áprilisban nyilvántartásba vette.

A fent hivatkozott jogszabály egyik lényeges pontja, hogy a települési gyűjtőhelyen összegyűjtött állati eredetű mellékterméket 1. kategóriájúnak kell tekinteni, és így továbbszállítani a melléktermék kezelésére engedélyezett létesítménybe. A jogszabály alapján a hulladéklerakón megszűnt a 2. kategória szerinti állati hulladékok bevétele. Várpalotáról az állati hulladékokat az ATEV Zrt. szállítja el.

A 8. sz. főút Várpalotát elkerülő szakasz építési munkálatainak lezárultával az állati eredetű hulladékok gyűjtőhelye áthelyezésre került az egykori hulladéklerakó mellett található eb rendezési telep mellé. A gyűjtőhely a jogszabályi előírásoknak megfelel.

Inert hulladékok

Az inert hulladékok leadására 2020-ban is a Partner-Depónia Hulladékhasznosító Kft. inotai telephelyén (Várpalota 0192/1, 0192/4 a, c hrsz.) van lehetősége a lakosságnak vagy a Várpalotai Közszolgáltató Nonprofit Kft-től lehet konténert bérelni ezen hulladékok elszállíttatására.

Új szolgáltatások, gépek vonatkozásában a 2020. évi állapotról történő változások leírása

2020-ban a Várpalotai Közszolgáltató Nonprofit Kft. 2 db hulladékgyűjtő tehergépjárművet szerzett be és nem vezetett be új szolgáltatásokat az előző évhez képest.

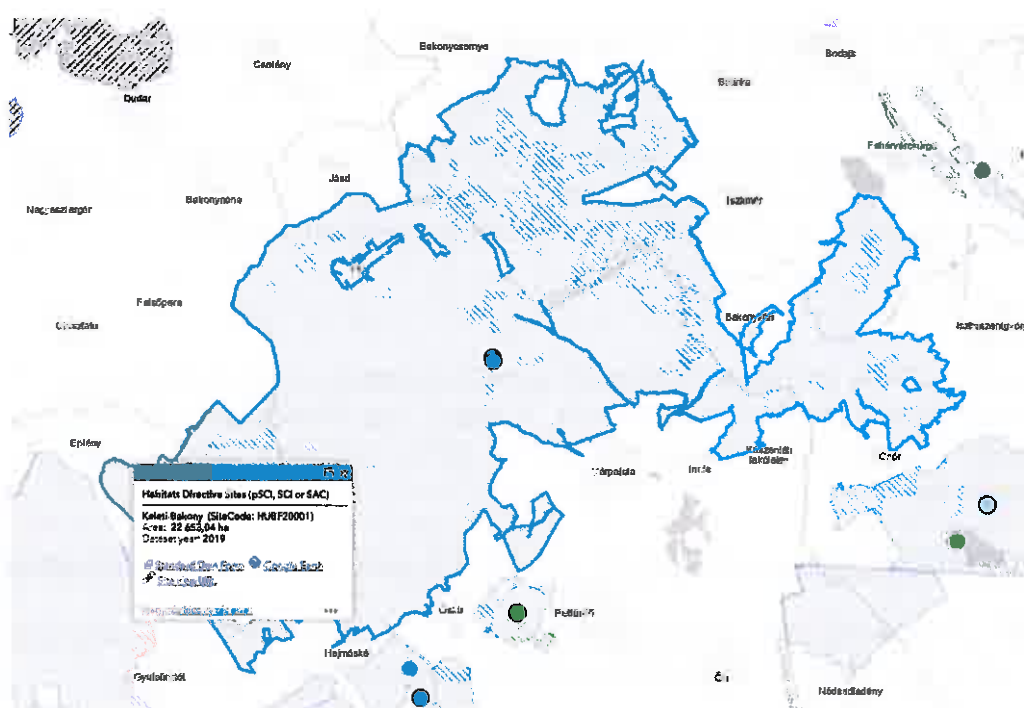
II. Természet- és tájvédelem

1. Természetvédelem

A természetvédelmi tevékenység törvényi háttérét részben a természet védelméről szóló, 1996. évi LIII. törvény adja, másrészt az ezt kiegészítő rendeletek. A törvény 6. § (2) bekezdése alapján, a tájhasznosítás és a természeti értékek felhasználása során meg kell őrizni a tájak természetes vagy természet közeli állapotát, továbbá gondoskodni kell a tájak esztétikai adottságait és a jellegét meghatározó természeti értékek, természeti rendszerek és az egyedi tájértékek fennmaradásáról.

A törvényi szabályozás új elemként a természetvédelem feladatait kiterjeszti a védett területeken, fajokon kívül az ún. "természeti területekre" is, vagyis azon területekre, ahol az emberi beavatkozás nem volt túl jelentős, tehát a területet még természetközeli állapotban lévőnek tekinthetjük. A törvény 15. § (1) (a) pontja szerint ide tartozik például az erdő, gyepek, nádasok, művelési ágú termőföld. A történelmileg kialakult természetkímélő hasznosítási módok figyelembevételével biztosítani kell a természeti területek használata és fejlesztése során a táj jellegének, esztétikai, természeti értékeinek, a tájakra jellemző természeti rendszereknek és egyedi tájértékeknek a megőrzését.

Az élőhelyvédelmi és a madárvédelmi irányelveket egyesíti magában a Natura 2000 program, melyet az Európai Unió indított a biológiai sokféleség csökkenésének megakadályozására. Ezt a célt olyan védett területek hálózatával kívánja elérni, amelyek az egész kontinens szempontjából legjelentősebb, egyedi vagy veszélyeztetett fajokat és élőhelytípusokat őrzik. A Natura 2000 területekre vonatkozó részletes szabályozást az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X.8.) Korm. rendelet tartalmazza. A Kormányrendelet 12. számú melléklete tartalmazza a Várpalota közigazgatási területének jelentős részén elterülő, 22653,04 ha területen elhelyezkedő Keleti-Bakony (HUBF20001) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területet.

Városunk környékének Natura 2000 területeket az alábbi térképrészlet mutatja be

Kijelölés alapjául szolgáló fajok, élőhelyek

Az országos állományhoz viszonyított arány

A: 100% \geq p > 15%,

B: 15% \geq p > 2%,

C: 2% \geq p > 0%,

D: nem jelentős, előfordul

Fajok

Név	Tudományos név	Állomány nagyság (min-max)				
		állandó	szaporodó / fészkelő	telelő	átvonuló / gyülekező	
Szent István-szegfű	<i>Dianthus plumarius regis-stephani</i>		2000000 - 2000000 egyed			A
Homoki nőszirm	<i>Iris humilis ssp. arenaria</i>		5000 - 5000 egyed			C
Fénylő zsoltina	<i>Klasea lycopifolia</i>		12000 - 12000 egyed			A
Sziklai illatosmoha	<i>Mannia triandra</i>		50 - 100 colonies			A
Leánykökörcsin	<i>Pulsatilla grandis</i>		50000 - 50000 egyed			C
Magyar gurgolya	<i>Seseli leucospermum</i>		30000000 - 30000000 egyed			A
Nagy hőscincér	<i>Cerambyx cerdo</i>		-			C

Név	Tudományos név	Állomány nagyság (min-max)				
		állandó	szaporodó / fészkelő	telelő	átvonuló / gyülekező	
Díszes légivadász	<i>Coenagrion ornatum</i>		-			C
Skarlátbogár	<i>Cucujus cinnaberinus</i>		1000 - 1000 egyed			C
Sárga gyapjasszövő	<i>Eriogaster catax</i>		-			C
Lápi tarkalepke	<i>Euphydryas aurinia</i>		100000 - 100000 egyed			A
Piros kígyószisz	<i>Euphydryas maturna</i>		-			C
Csíkos medvelepke	<i>Euplagia quadripunctaria</i>		-			C
Magyar tarsza	<i>Isophya costata</i>		1000 - 1000 egyed			C
Fstös ősziaraszoló	<i>Ligmyoptera fumidaria</i>		10000 - 10000 egyed			A
Nagy szarvasbogár	<i>Lucanus cervus</i>		-			B
Nagy tűzlepke	<i>Lycaena dispar</i>		-			C

Név	Tudományos név	Állomány nagyság (min-max)				
		állandó	szaporodó / fészkelő	telelő	átvonuló / gyülekező	
Sötét hangyaboglárka	<i>Maculinea nausithous</i>		-			C
Vérfü- hangyaboglárka	<i>Maculinea teleius</i>		300 - 300 egyed			C
Gyász-cincér	<i>Morimus funereus</i>		300000 - 300000 egyed			C
Csüngő araszoló	<i>Phyllometra culminaria</i>		10000 - 10000 egyed			B
Havasi cincér	<i>Rosalia alpina</i>		200000 - 200000 egyed			B
Eurázsiai rétisáska	<i>Stenobothrus eurasius</i>		10000 - 10000 egyed			B
Vöröshasú unka	<i>Bombina bombina</i>		-			C
Sárgahasú unka	<i>Bombina variegata</i>		-			C
Dunai tarajosgöte	<i>Triturus dobrogicus</i>		-			C
Közönséges vidra	<i>Lutra lutra</i>		10 - 10 egyed			C

Név	Tudományos név	Állomány nagyság (min-max)			átvonuló / gyülekező
		állandó	szaporodó / fészkelő	telelő	
Molnárgörény	<i>Mustela eversmannii</i>		50 - 50 egyed		C
Nagyfülű denevér	<i>Myotis bechsteinii</i>		1200 - 1200 egyed		B
Hegyesorrú denevér	<i>Myotis blythii</i>		500 - 500 egyed		B
Csonkafülű denevér	<i>Myotis emarginatus</i>		100 - 100 egyed		C
Közönséges denevér	<i>Myotis myotis</i>		500 - 500 egyed		C
Ürge	<i>Spermophilus citellus</i>		5000 - 5000 egyed		C

Élőhelytípusok

Élőhely kódja	Élőhely neve	Kiterjedés (ha)	Borítás (%)
<u>7230</u>	mészkedvelő üde láp- és sásrétek	226,5	1
<u>8210</u>	sziklahasadékok, -falak és törmeléklejtők növényzete	226,5	1
<u>91</u>	éger- és kőrsligetek, puhafás ligeterdők, láperdők	226,5	1
<u>6190</u>	pannon sziklagyepek	2500	1
<u>6210</u>	szálkaperjés-rozsnokos félszáraz gyepek	226,5	1

Élőhely kódja	Élőhely neve	Kiterjedés (ha)	Borítás (%)
<u>6240</u>	pannon lejtősztyepppek és sziklafüves lejtők	7248,05	32
<u>6410</u>	kékperjés láprétek	226,5	1
<u>6520</u>	veres csenkeszes rétek és sovány gyepek	226,5	1
<u>8160</u>	sziklahasadékok, -falak és törmeléklejtők növényzete	226,5	1
<u>8310</u>	nem látogatható barlangok		1
<u>3260</u>	gyors áramlású vízfolyások hínárnövényzete	226,5	1
<u>40A0</u>	kontinentális sziklai- és sztyeppcserjések	226,5	1
<u>9130</u>	szubmontán és montán bükkösök	1812,01	8
<u>9150</u>	sziklai bükkösök, sziklai hárserdők és hársas-berkenyész sziklaerdők	226,5	1
<u>9180</u>	törmeléklejtő- és szurdokerdők	226,5	1
<u>91G0</u>	pannon gyertyános-tölgyesek	906,01	4
<u>91H0</u>	pannon molyhos tölgyesek	3397,52	15
<u>91M0</u>	pannon cseres-tölgyesek	4077,03	18

2. Várpalotai homokbánya természetvédelmi terület

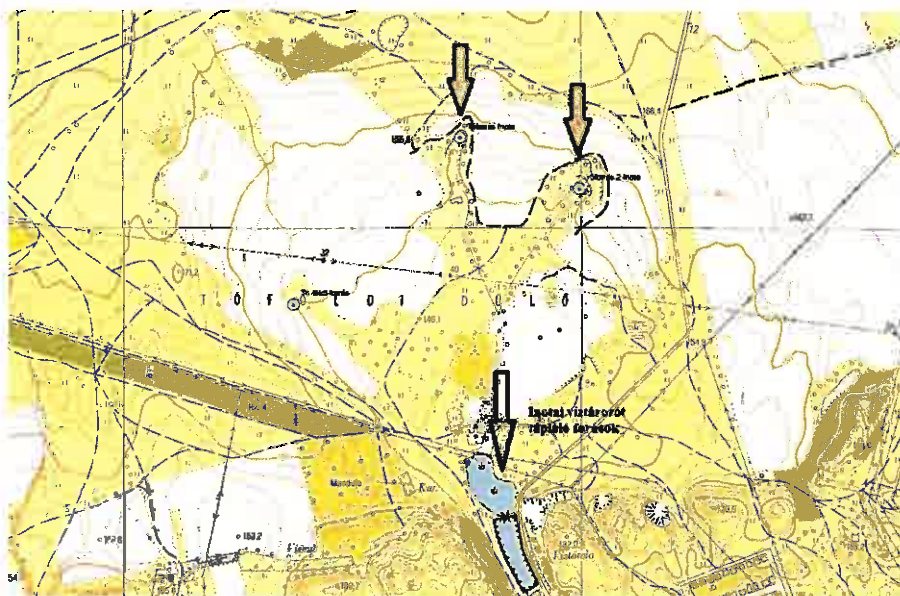
Várpalotai homokbánya természetvédelmi terület (Szabó-féle homokbánya) földtani természeti értéként, a magyarországi miocén képződményeken belül, a kora-bádeni korú homokösszlet az egykori tengerparton a hullámverés által felhalmozott puhatestűek (elsősorban csigák és kagylók) kiváló megtartású vázmaradványainak egyedülálló lelőhelye. Az itt előforduló több mint 400 puhatestű fajon kívül közel 100 foraminifera (mészvázas egysejtű) fajt is találtak a homokban. Mint különleges jelentőségű ősmaradvány lelőhely és egyben geológiai alapszelvény kapott védelmet. A Várpalotai homokbánya természetvédelmi terület legfőbb értékét ez a hazai viszonylatban egyedülálló ősmaradvány-együttes jelenti. A védett feltárás ezidáig elsősorban tudományos (öslénytani és rétegtani) és felsőoktatási célokat szolgált, azonban a Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság (továbbiakban: BfNPI), mint kedvezményezett a KEHOP konstrukción belül, sikeresen pályázott - a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény alapján kiemelt természetvédelmi védettséggel rendelkező - Várpalotai homokbánya Természetvédelmi Terület átfogó megújítására, egy mindenki számára elérhető geológiai bemutatóhely kialakítására.

A Földtani örökségünk védelme és bemutatása a Bakony–Balaton Geoparkban elnevezésű, KEHOP-4.1.0-15-2016-00038 azonosítószámú projekt célja, a BfNPI által irányított Bakony–

Balaton UNESCO Globális Geopark területén fellelhető különböző földtudományi természeti értékek, így a településünkön található homokbánya értékeinek hosszú távú biztosítása, megőrzése. A KEHOP projekt többek között rönkbútorokkal és ismeretterjesztő táblákkal ellátott tanösvény kialakítását, környezetrendezést, regionális kőpark kialakítását, valamint a védőtető felújítását foglalja magába. A kivitelezés megkezdésére a jelenleg folyamatban lévő közbeszerzési eljárás lefolytatását követően kerül sor, a jövő esztendő során.

3. Ex Lege források

Az elmúlt időszak (2018 és 2019) környezetállapot értékelése során - a szakbizottsági egyeztetésen - kérdésként merült fel a Várpalota, Inota városrésztől északra fakadó források (Ihar- és Sár, vagy Téglás-forrás) állapota. Az emelkedő karsztvízszint hatására látványosan megerősödő fakadások ügyében további, lakossági bejelentések is érkeztek az egykori Bakonyi Erőmű Zrt. által értékesített, magántulajdonban lévő, inotai víztározó tó (Tóvízmű) területétől északra található források ügyében is. Tekintettel arra, hogy az Inota városrésztől északra elhelyezkedő források a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény erejénél fogva védelem alatt állnak, ezért a kérdésben a várpalotai források komplex kivizsgálást kértük a hatáskörrel rendelkező Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóságtól.

Az Igazgatóság elkészítette a források csoportok felmérését és a védelmükhöz szükséges tervezési területek poligonjait is. Munkatársaik felvették a kapcsolatot a terület tulajdonosaival és folyamatosan vizsgálják a források, mint ex lege védett természeti emlékek állapotát, illetve az erre hatást gyakorló területhasználatot. Az Igazgatósággal folytatott egyeztetések alapján megállapítható, hogy az elmúlt hónapok együttműködésének hatására kedvezően változott a források környezeti állapota.

© 2020 Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság / Korbély Barnabás

4. Városi zöldterületek kezelése

Várpalota város zöldterületeinek fenntartását a Várpalotai Közszolgáltató Nonprofit Kft. végzi. Gyepkarbantartást a kiemelten kezelendő, mintegy 104 689 m² területen, évente legalább 10 alkalommal, a belterjesen kezelendő 413 403 m² területen, 6 alkalommal végez a Várpalotai Közszolgáltató Nonprofit Kft. Fentiekben túl városunk parkjaiban 1415 m², valamint a Készenléti lakótelepen 147 m² nagyságú területen található egy- illetve kétnyári virágokkal beültetett ágyások, melyek fenntartási munkálatait szintén a Kft. végzi. Cserjék 2250 m² felületen és 3015 folyóméter hosszban, valamint rózságyak karbantartására 120 m² területen került sor az idei esztendőben is.

Városunkban az elmúlt időszakban - Várpalota Város Jegyzőjének engedélyével - 94 darab fa került kivágásra. A kivágott fák pótlása - melyre jogszabály szerint egy év áll rendelkezésre - folyamatos. A megjelölt időszakban Várpalota város területén 113 db facsemete – 5 db Gingko biloba (páfrányfenyő) és 108 db Fraxinus ornus (virágos kőris) – került elültetésre.

Fraxinus ornus

Fentiekén túl, Várpalota Város Önkormányzati Képviselő-testületének Gazdasági Bizottsága további 93 db fás szárú növény kivágásához adott hozzájárulást, a TOP-2.1.2-15 „Zöld város kialakítása” elnevezésű projekt megvalósulása érdekében. A projekt keretében a jövő esztendő közepéig - azaz a pótlásra rendelkezésre álló időn belül - összesen 362 db többször iskolázott, koros, előnevelt, lombos fa, 6599 db cserje, 8432 db évelő növény és 1600 db hagymás növény kerül majd telepítésre. A szakértők által elkészített faültetési és kivágási jegyzék szerint a rekonstrukció során az őshonos és kultúrtörténetileg meghatározó tölgy, kőris, szil, hárs, illetve többféle díszkörte fa telepítésén túl a vár melletti árok rehabilitációjával több vizes élőhelyet is kialakítanak. A meglévő idős fák gyógyítása mellett - illeszkedve az angol kertek stílusához – különböző karakternövényeket is telepítenek majd a vár köré.

A vár mögötti Thury téren új zöldfelület létesül, az egykori Rejcsúrnál pedig egy intenzív városliget jön létre. A fákkal és jó minőségű gyepel borított terület sportolási, illetve rekreációs elemekkel egészül ki, amelyek minden generáció számára alkalmasak lehetnek a szabadidő eltöltésére.

Az elmúlt évek gyakorlatához hasonlóan a kandeláberekben ismét elhelyezésre kerültek a városképhez már hozzátartozó muskátlik.

Az idei esztendőben is megtörtént a közterületeken található gesztenyefák permetezése. A permetezést az idei év során (kettő alkalommal) a Növényvédő és Kártevőirtó Kft. végezte a

Várpalotai Közzolgáltató Nonprofit Kft. megbízásából. Felhasználásra kerülő szerek: Coragen 20 SC (rovarölő), Topas 100 EC (gombaölő), Vektafid A (rovarölő).

Az elhanyagolt, gazos, gondozatlan ingatlanok tekintetében Várpalota Város Jegyzője 2 alkalommal szólított fel ingatlantulajdonosokat kaszálásra.

5. Közterületen elhagyott hulladékok kezelése

Várpalota Város Önkormányzata a lakossággal közösen (lakossági kezdeményezésre) az idei esztendőben is több - önkormányzati területen található - illegális lerakót szüntettet meg. A közterület-felügyelők munkája, valamint a lakosság összefogásának hatására az illegális hulladéklerakások feltárása, megszüntetése és felszámolása folyamatos.

- Bánta felé vezető út mellett lakossági összefogással:

- A véderdők területén a Tési-dombi Garázsszövetkezettel együtt működve:

3 esetben került sor elhagyott hulladékok ügyében intézkedésre, mely minden esetben eredményes volt.

Továbbra is gondot okozott a társasházi szemétyűjtő konténerok mellett elhelyezett illegális hulladék, mely a társasházak felelősségi körébe tartozik. Ennek felszámolása érdekében Önkormányzatunk - a települési szilárd hulladék kezelésével kapcsolatos közszolgáltatásról szóló 41/2010. (XI. 30.) önkormányzati rendelet 7. § (1) bekezdésének felhatalmazása alapján – a közterület-felügyelők folyamatos ellenőrzése mellett folyamatosan megteszi a szükséges lépéseket. A társasházazas övezetekben, 2020 esztendőben is megszervezésre került loomtalanítás ellenére sajnos továbbra is kijelenthető, hogy nem csökken a konténerok mellé elhelyezett hulladékok mennyisége.

III. Szennyezett és roncsolt területek

A környezetvédelmi, természetvédelmi, vízvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szerveknél a környezet terhelésével és a környezet állapotával kapcsolatban számos adat áll rendelkezésre. Ezek egy része a területi szervek saját méréseiből, másik része a környezethasználók jogszabályi előírások alapján tett adatszolgáltatásaiból származik. Az adatok központi számítógépes adatbázisba kerülnek olyan módon, hogy a méréseket végző, valamint az adatszolgáltatásokat feldolgozó szervek az Agrárminisztérium által üzemeltetett informatikai rendszerhez kapcsolódva közvetlenül a központi adatbázisba viszik fel az adatokat. Ez a rendszer az Országos Környezetvédelmi Információs Rendszer (OKIR).

Az előző évekhez képest (2018-2019) érdemi változás nem történt. A 4157 hrsz. MAL egykori veszélyes hulladéklerakó (1952-1967 vadlerakó) területén a MAL Magyar Alumínium Termelő és Kereskedelmi Zárkörűen Működő Részvénytársaság "f.a." tovább folytatja a 17 db monitoring kút rendszeres vizsgálatát. A kutak legújabb vizsgálati eredményei azt mutatják, hogy továbbra sem figyelhető meg növekedő tendencia az egykori „vadlerakó” hulladéktest mozgásában és a szennyezettség mértékében.

A szennyezett és a potenciálisan szennyezett területek kármentesítési kötelezettsége és azok nyomon követése a terület tulajdonosát és/vagy a szennyezés okozóját terheli. Tekintettel arra, hogy az érintett területek egyike sem önkormányzati tulajdonú, a város költségvetéséből nem kell kármentesítést megvalósítani. A szennyezett területek közvetlen hatással vannak a város környezeti állapotára, ezért Önkormányzatunk továbbra is figyelemmel kíséri majd a területek sorsát!

IV. Környezet-egészségügy

A General Medicina Kft. által működtetett Pulmonológiai szakrendelés és gondozó által Várpalota Város Önkormányzata részére megküldött adatok szerint, a 2020. október 1. napján rendelkezésre álló adatok alapján az új nyilvántartásba vett (változás) légzőszervi betegek száma az alábbiak szerint alakult. A releváns kórformák szerinti, alább bemutatott táblázat tartalmazza az előző évhez viszonyított, fontosabb epidemiológiai adatokat.

-	2017	2018	2019	2020
Asthma bronchiale allergiás	15 fő	13 fő	14 fő	6 fő
Asthma bronchiale nem allergiás	12 fő	11 fő	8 fő	7 fő

Rhinitis allergica	21 fő	32 fő	46 fő	18 fő
Obstruktív bronchitis	29 fő	38 fő	44 fő	18 fő
Primer hörgőrák nem kis sejtjes	11 fő	15 fő	15 fő	11 fő

A korábbi évek során az összesített epidemiológiai adatok az alábbiak szerint alakultak:

Kórformák	2013 évben	2014 évben	2015 évben	2016 évben
Krónikus obstruktív légúti betegség /COPD/	920 fő	986 fő	1065 fő	1138 fő
Asthma bronchiale	1367 fő	1992 fő	2055 fő	2103 fő
Új primer hörgőrák	24 fő	26 fő	56 fő	27 fő
Rhinitisz allergica (Allergiás nátha)	3328 fő	3366 fő	3421 fő	3476 fő
Új rhinitis allergica (Allergiás nátha)	64 fő	38 fő	55 fő	54 fő

A PULMONOLÓGIAI HÁLÓZAT ELMÚLT ESZTENDŐRE VONATKOZÓ EPIDEMIOLÓGIAI ADATAI

„ASZTMA

Az asztma az egyik leggyakoribb krónikus betegség, amely világszerte 334 millió embert érint. A betegek által jelzett, orvos diagnosztizálta asztma előfordulása átlagban 4,3%, a különböző országok között azonban nagy különbségek vannak. Az asztma epidemiológia meghatározását terminológiai pontatlanságok, az asztma diagnózisának értelmezése körüli bizonytalanságok nehezítik. Az asztma specifikus definíciója máig hiányzik; a szaknyelv egyaránt asztmának nevezi a reverzibilis légúti obstrukcióval, bronchialis hiperreaktivitással járó, sok esetben enyhe, természetes lefolyása során esetleg spontán gyógyuló, máskor a rendelkezésre álló kezeléssel nem kontrollálható, akár progresszív funkcióvesztéssel is járó, súlyos kórformákat. A ma asztmaként definiált betegség egy olyan szindrómának vagy szindrómák összességének tekinthető, melyben a fenotípusok, - tehát a betegség klinikai dimenzióinak megfigyelése alapján leírt betegcsoportok - között jelentős átfedések vannak. Ezen heterogén betegcsoportot leíró, általánosan elfogadott asztma definíciók (NIH/WHO, GINA) összetettségük révén alkalmatlanok epidemiológiai felmérésekhez. A felmérésekben jellemző asztma tünetként legtöbbször a „sípoló” légzés szerepel, ugyanakkor a szubjektív panaszokra alapozott felmérések hamis eredményeket szolgáltathatnak. Felnőttkorban, minden bizonnyal a legtöbb hibát a COPD elkülönítése jelenti.

A betegség gyakorisága a fejlett országokban a legmagasabb (pl. Ausztrália 21,0%) és a fejlődő országokban a legalacsonyabb (pl. Kína 0,2%). A betegség előfordulása valószínűleg jelentősen alábecsült azokon a helyeken, ahol az asztma gyógyszerek nem hozzáférhetőek, és a betegek nehezen jutnak orvosi ellátáshoz. A hazai asztma epidemiológiai adatok valójában nyilvántartási számok, a tüdőgondozói hálózatban asztma diagnózissal regisztrált felnőtt betegeket fedik. Ezekből a valós epidemiológiai helyzetre csak következtetni lehet. Az asztma mortalitással kapcsolatos adataink még ennél is nehezebben értékelhetők. A nyilvántartott asztmások aránya Európában 5-7% körül mozog. **Magyarországon jelenleg a tüdőgondozókban regisztrált asztmások száma 321.039 fő (az elmúlt esztendőben 316.098 fő), ami a teljes populációra vetítve alig 3 %-os prevalenciának felel meg,** jöllehet a hazai nyilvántartásból hiányoznak a gyermekkori adatok. Nők-férfiak aránya 196 496/124 543. A regisztrált felnőtt betegek között nem szerepelnek azok az esetek, akiket kórházi szakambulanciák javaslatai alapján a házi orvosok gondoznak.

A regisztrált asztmások etiológiai és területi megoszlása hazánkban

Megye/terület	Nyilvánították eset				Nyilvánították állomány			
	Allergiás incidencia		Nem all. incidencia		Allergiás prevalencia		Nem all. prevalencia	
	szám	%1000	szám	%1000	szám	%1000	szám	%1000
Budapest	2 007	114,5	1 222	69,7	42 966	2 452	18 568	1 060
Pest	541	42,3	365	28,5	16 096	1 415	6 846	525
Közép-Magyarország	7 546	94,1	1 587	32,4	61 062	2 014	25 414	838
Fejér	689	164,9	436	104,4	12 239	2 930	6 433	1 540
Komárom-Esztergom	246	82,2	241	80,5	8 149	2 724	3 063	1 032
Veszprém	146	42,8	168	49,2	7 901	2 315	4 640	1 359
Közép-Dunántúl	1 031	102,2	845	79,8	28 289	2 673	14 161	1 338
Győr-Ménfőcsanak-Sopron	379	81,1	153	32,8	12 296	2 632	2 963	634
Vás	49	19,3	65	25,6	4 347	1 714	1 978	780
Zala	193	71,8	112	41,7	6 338	2 359	2 131	753
Nyugat-Dunántúl	621	62,8	330	33,4	22 981	2 323	7 072	715
Baranya	320	88,7	303	84,0	7 804	2 164	3 474	963
Somogy	65	21,6	124	41,1	6 640	2 203	5 429	1 818
Tolna	199	91,3	222	102,1	6 040	2 777	2 190	1 007
Dél-Dunántúl	584	66,4	647	73,8	20 484	2 329	11 143	1 267
Borsod-Abaúj-Zemplén	351	54,6	397	61,8	11 170	1 739	8 679	1 351
Héves	310	105,2	240	81,5	8 291	2 814	4 247	1 442
Nógrád	163	84,1	102	53,9	4 970	2 625	2 256	1 197
Észak-Magyarország	824	73,2	739	65,6	24 431	2 169	15 182	1 348
Hajdú-Bihar	158	30,1	357	67,6	7 672	1 453	5 175	980
Jász-Nagykun-Szolnok	631	171,1	686	185,4	9 633	2 603	9 659	2 610
Szabolcs-Szatmár-Bereg	372	67,3	256	46,3	14 531	2 626	7 305	1 321
Észak-Alföld	1 164	80,2	1 299	89,5	31 836	2 194	22 139	1 526
Bács-Kiskun	289	57,4	410	81,4	7 753	1 539	6 063	1 207
Békés	219	65,5	248	74,2	8 002	2 394	4 712	1 410
Csongrád	154	38,6	84	21,1	7 076	1 774	3 217	806
Dél-Alföld	662	53,5	742	60,0	22 833	1 846	14 012	1 133
Összesen	7 484	76,6	6 191	63,3	211 916	2 164	109 122	1 117

RHINITIS ALLERGICA

A tüdőgondozókban az asztma mellett nyilvántartott másik nagy betegcsoport az allergiás rhinitis, amely nem ritkán társbetegségként jelenik meg. **Az idei esztendőben a nyilvántartott betegszám 320.409 volt (az előző évben 334.665). Az adat, bár enyhe emelkedést mutat, a megelőző évekhez képest érdemi változást nem jelent.** A rhinitis valós hazai morbiditására ebből az adatból nem lehet következtetni, tekintve, hogy a betegség igazolásában és gondozásában több szakterület (fül-orr-gégészet, allergológia) is érintett, továbbá ismert, hogy a rhinitises betegek egy része nem fordul orvoshoz. Az allergiás rhinitis epidemiológiai felmérésekből ismert valódi hazai prevalenciája átlagosan 10% körüli lehet. A rhinitis elleni gyógyszerek felírhatóságának 2009-es változása nyomán, jelentősen csökkent a tüdőgondozói hálózatban regisztrált új esetek száma.

A rhinitis allergica morbiditása megyei bontásban

Megye/négyszék	Nyilvántartásba vettél		Nyilvántartott állomány	
	szám	%1000	szám	%1000
Budapest	895	51	63 497	3 624
Pest	305	24	26 436	2 067
Közép-Magyarország	1 205	40	09 933	2 967
Fejér	757	181	17 386	4 162
Komárom-Esztergom	275	92	23 434	7 832
Veszprém	210	62	16 067	4 713
Közép-Dunántúl	1 242	117	56 907	5 371
Győr-Moson-Sopron	200	43	17 113	3 663
Vas	96	38	8 981	3 542
Zala	227	84	15 155	5 641
Nyugat-Dunántúl	523	55	41 245	4 165
Baranya	197	55	11 309	3 135
Somogy	32	11	8 451	2 804
Toľna	22	10	8 285	3 810
Dél-Dunántúl	251	29	28 045	3 188
Borsod-Abaúj-Zemplén	160	25	7 848	1 222
Héves	174	59	18 378	6 238
Hógrád	164	87	5 877	3 105
Észak-Magyarország	458	44	32 103	2 850
Hajdú-Bihar	49	9	5 961	1 129
Jász-Nagykun-Szolnok	115	31	9 082	2 455
Szabolcs-Szatmár-Bereg	709	128	29 854	5 399
Észak-Alföld	873	60	44 897	3 094
Bács-Kiskun	101	20	11 442	2 271
Békés	85	25	8 279	2 477
Csongrád	53	13	7 554	1 893
Dél-Alföld	235	19	27 275	2 205
Összesen	4 826	49	320 409	3 279

COVID 19 ÉS ASZTMA, ALLERGIA

A koronavírus pandémia rég nem látott szakmai kihívást jelent. A CRC (Centers for Disease Control and Prevention) a középsúlyos és súlyos asztmát, különösen a nem kontrollált eseteket a koronavírus fertőzés súlyos lefolyása szempontjából rizikó csoportnak véleményezte. A rendelkezésre álló irodalmi adatok egyelőre azonban bizonytalanná teszik a korábbi megállapításokat, jóllehet az eredmények feldolgozása, elemzése folyamatosan zajlik.

COPD

Fletcher és Peto 8 éven át tartó, londoni postások körében végzett, a krónikus dohányzás és légzésfunkció összefüggését vizsgáló tanulmányát több, mint 40 évvel ezelőtt közzétették. Véleményük szerint a dohányfüstre érzékenyek 12%-ot kitevő körében kóros gyulladáshoz vezető reakció alakul ki a légutakban. Mindez a tüdőfunkció öregedéssel járó hanyatlását gyorsítja (átlagosan megkettőzi az évi élettani FEV1-csökkenés mértékét), az előrehaladott légúti obstrukciót, az egyre súlyosbodó nehézlégzést, és változó gyakorisággal, a panaszok akut fellángolását okozza. A Fletcher-Peto paradigmát azonban számos újabb eredmény módosította: a dohányzás mellett, főként a fejlődő világban, a főzésre, fűtésre használt biomassza füstje is létrehozza a COPD-szindróma egy fenotípusát.

A COPD előfordulási gyakorisága a világ különböző pontjain jelentősen eltérnek egymástól. Az adatok széles szórását, leginkább a COPD diagnosztikus kritériumainak eltérései magyarázzák. A különböző patológia folyamatok ellenére a COPD klinikai képe meglepően egységes: terhelésre fellépő progresszív légszomj, fokozatosan csökkenő fizikai terhelhetőség a vezető panaszok. A hazai diagnosztikus irányelv a COPD-t részlegesen reverzibilis, krónikus, obstruktív tüdőbetegségnek tartja. A légúti áramlási ellenállás-fokozódás a légutak és/vagy alveolusok szövetkárosító gázok és részecskék inhalációja okozta károsodásának a következménye. **A hazai epidemiológiai változások, az előző évvel összehasonlítva, kicsik: a nyilvántartott COPD-s betegszám az elmúlt 4 évben stagnál (az éves növekedés 1.504 beteg), az évente nyilvántartásba vett új betegek száma is 13.000 alá csökkent.** A férfi betegek aránya 2000-ben 38%-kal meghaladta a nőkéét, míg az elmúlt esztendőben már nincs a nemek között értékelhető különbség. A megyei incidenciában változatlanul Vas megye mutatja a legalacsonyabb értéket (mögötte, nagyjából azonos incidenciával, Győr-Moson-Sopron, Hajdú-Bihar, Pest, Csongrád, Veszprém, Fejér megyék következnek), míg a legmagasabb értékeket Jász-Nagykun-Szolnok, Bács-Kiskun, Baranya, Heves és Borsod-Abaúj-Zemplén megyékből jelentették.

A COPD morbiditása megyei bontásban

Év	Nyilvántartott eset				Nyilvántartott elhívás			
	férfiak	nők	együtt	1000	férfiak	nők	együtt	1000
2000	2 833	2 012	4 842	48	28 157	20 598	48 795	485
2001	2 848	2 203	5 051	50	28 103	20 966	49 069	487
2002	2 735	2 175	4 910	49	28 383	21 515	50 298	500
2003	3 805	2 878	6 683	66	30 099	23 856	53 955	536
2004	6 115	4 978	11 093	110	34 200	27 594	61 794	614
2005	9 552	8 502	17 854	177	41 402	34 632	76 043	755
2006	11 184	10 259	21 443	213	50 573	43 328	93 901	933
2007	11 052	10 124	21 176	210	58 239	51 760	109 999	1 093
2008	11 226	10 500	21 726	216	66 021	59 642	125 663	1 248
2009	10 374	9 808	20 182	200	72 648	66 988	139 636	1 387
2010	9 141	8 427	17 568	175	76 786	71 192	147 480	1 485
2011	9 296	8 448	17 744	178	83 246	78 081	161 327	1 616
2012	8 053	7 185	15 238	153	86 209	82 222	168 431	1 691
2013	8 146	7 268	15 414	156	89 733	85 216	174 949	1 766
2014	8 073	7 289	15 362	156	92 287	88 696	180 983	1 832
2015	7 689	6 835	14 723	150	93 657	90 143	183 800	1 870
2016	7 466	6 726	14 192	144	96 227	92 832	189 059	1 923
2017	6 800	6 053	12 853	131	96 759	95 178	191 937	1 959
2018	6 499	5 757	12 256	125	97 213	96 340	193 553	1 979
2019	6 710	5 523	12 633	129	98 207	96 855	195 057	1 956

TÜDŐRÁK

A Nemzeti Rákregiszter és a KSH halálozási statisztikája alapján mintegy tízezerre tehető a tüdőrák incidencia reális számadata, ami az utóbbi években stabilizálódott. Az elmúlt évek a tüdőrák menedzselését tekintve mérföldkönek tekinthetők. Szinte hónapról, hónapra változnak a tüdőrák kezelésével kapcsolatos információk. Az eddigi mostohagyerek szerepből már kitörtek a tüdőrák komplex kezelésének lehetőségei. Ezt egyrészt azzal indokolhatjuk, hogy az európai alacsony dózisú sugárterheléssel járó natív mellkasi CT-vel történt több ezres rizikócsoportos tüdőrák szűrővizsgálat fényesen igazolta a kontroll csoporthoz képest a mortalitás csökkenést megerősítve a korábbi amerikai szűrővizsgálat eredményeit. A hazai éves, mellkasröntgen vizsgálattal történő szűrővizsgálatok, bár nem evidencia értékűek a tüdőrák szűrését illetően, numerikusan a tüdőrák korai felfedezésének egyik eszközét jelentik. Másrészt a terápiás lehetőségeink tárházának növekedése is jelzi az egyértelmű előrelépést. A kissejtes tüdőrákban evidenciává vált az immunterápia és a citotoxikus kemoterápia kombinálásának nagyobb hatékonysága a hagyományos kemoterápiához képest. Ez az előny még csak hónapokban mérhető, de reménykedünk abban, hogy a kissejtes tüdőrák heterogenitását is figyelembe véve a személyre szabott kezelésnek a kiszélesítésével, az újabb és újabb kombinációknak a terápiába történő beépítésével tovább javulnak az eredmények.

A nemek megoszlása tekintetében a tendencia is fennáll. Míg 1980-ban a férfi nő arány 84% vs. 16% volt, addig az elmúlt esztendőben 56% vs. 44%. **Magyarországon a hörgőrákos megbetegedések száma (új beteg) 4.225 fő volt, melyből 2.379 férfi és 1.846 nő.** A Hörgőrák tekintetében adott időtartam alatt előforduló új esetek gyakorisága szempontjából a legrosszabb eredmény sajnos Veszprém és Fejér megyében van. (Bár a megyénkénti, illetőleg régiókénti különbségek értelmezése vitatott, melynek lehetnek adminisztratív okai is.) A magas női arány követi a fejlett világ tendenciáját, s a nemek közötti arány lassan kiegyenlítődik. Az életkori adatok konzekvensek, 40 év alatt elvértve fordul elő, 60 és 69 év között tetőzik. Az összességében javuló tendenciák ellenére a nemzetközi összehasonlításban sajnálatos vezető pozíciót jelentenek hazánk számára mind a tüdőrák előfordulási, mind pedig a halálozási aránya tekintetében.

Hörgőrákos betegek korcsoportos megoszlása nemenként

Korcsoport	Nyilvántartásba vétel						Nyilvántartott állomány					
	férfiak		nők		együtt		férfiak		nők		együtt	
	szám	%1000	szám	%1000	szám	%1000	szám	%1000	szám	%1000	szám	%1000
0-14	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
15-19	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
20-29	0	0,0	0	0,0	0	0,0	4	0,7	3	0,5	7	0,6
30-39	4	0,6	4	0,6	8	0,6	26	3,9	37	5,8	63	4,9
40-49	77	9,7	52	6,7	129	8,2	340	42,7	336	43,1	676	42,9
50-59	419	70,9	323	51,5	742	60,9	1 756	297,2	1 627	259,3	3 383	277,7
60-69	1 020	175,9	820	112,0	1 840	140,2	4 971	857,1	4 048	552,8	9 019	687,3
70-	859	190,0	647	78,9	1 506	118,3	5 379	1 189,8	4 108	500,6	9 487	745,5
Összesen	2 379	50,9	1 846	36,2	4 225	43,2	12 476	266,8	10 159	199,3	22 635	231,6

A COVID-19 JÁRVÁNNYAL KAPCSOLATOS EPIDEMIOLÓGIA ISMERETEK

2019 végén számos ismeretlen etiológiájú tüdőgyulladásos megbetegedés történt a közép-kínai Hubei tartományban található Vuhan városban. Egyre többen fordultak orvoshoz láz és köhögés tüneteivel. A járványt korai szakaszában kapcsolatba hozták a Vuhan városban található Huanan tenger gyümölcseit és élő állatokat is árusító piaccal. A tüdőgyulladást okozó betegség gyorsan elterjedt Kína más tartományaiban és hamarosan a tengeren túl is megjelent. Kína 2019. december 31-én jelentette a megbetegedéseket az Egészségügyi Világszervezetnek (WHO). 2020. január 7-én a Kínai Betegségmegelőzési és Járványügyi Központ az egyik beteg torokmintájában egy új koronavírus azonosított, amelyet a WHO később 2019nCoV-nak nevezett el. 2020. január 24-én a The Lancet-ben megjelent tanulmány szerint az új típusú koronavírus képes emberről emberre terjedő fertőzéseket okozni. A helyzet súlyosbodásával a WHO a járványt nemzetközi közegészségügyi vészhelyzetnek nyilvánította. 2020. február 11-én a Vírustaxonomiai Nemzetközi Bizottság a vírust súlyos akut légzőszervi szindrómát okozó koronavírus 2-re (SARS-CoV-2) nevezte át, a WHO pedig bejelentette, hogy a SARS-CoV-2 által okozott járványos betegség hivatalos elnevezése 2019. évi koronavírus betegség (COVID-19). A WHO 2020. március 11-én világjárványnak nyilvánította a koronavírus okozta fertőzéseket, ilyenre először került sor a 2011. évi H1N1 világjárvány óta.

A KORONAVÍRUS MEGBETEGEDÉSEK IDŐRENDI ÁTTEKINTÉSE ÉS A JÁRVÁNY TERJEDÉSE

A COVID-19 az utóbbi 20 év harmadik koronavírus okozta tüdőgyulladásos járványa. 2002. novemberében egy új, béta-koronavírusnak nevezett, súlyos akut légzőszervi szindrómát okozó koronavírus megbetegedés (SARS-CoV) alakult ki a kínai Guangdongban, amely több mint 8 000 fertőzést és 774 halálestet eredményezett 37 országban. 2012-ben az először Szaúd-Arábiában jelentkező, majd a közel-keleti légzőszervi szindrómának nevezett koronavírus (MERS-CoV) 2 494 személyt érintett, és 858 ember halálát okozta. 2020. május 30-ig, a SARS-CoV-2 6 161 931 laboratóriumiilag igazolt és klinikailag megerősített esetet és 371 023 beteg halálát okozta világszerte. A SARS-CoV-2-vel összefüggő korai vizsgálatok szerint, a betegek 49–66%-ban tudtak kimutatni kapcsolatot a huanani piaccal, ahol különféle vadon élő állatokat is forgalmaztak, köztük denevéreket és mormotákat. A WHO szerint a huanani piacon vett környezeti minták pozitívak voltak, de a vírussal összefüggően konkrét állatokat nem azonosítottak. Későbbi vizsgálatok szerint, a december 31-én jelentett 41 eset közül csak 28 esetében sikerült kapcsolatot igazolni a piaccal. Egy tanulmány szerint pedig a 2019. október 6. és 2020. január 23. között influenzaszerű tüneteket mutató betegektől vett minták alapján bizonyítható, hogy már január elején közösségi járvány zajlott Vuhanban, tehát a vírus az eddig becsültnél hamarabb, már 2019. október-novemberben fertőzéseket okozhatott. A COVID-19 járvány kitörése feltételezhetően vuhani vadállatokhoz köthető. Korábbi vizsgálatok alapján a denevérek több mint 30féle koronavírusot hordoznak, egyesek szerint a SARS-CoV-2 is innen származhat. A SARS-CoV és a MERS-CoV is denevérekből, a pálmásodrónak nevezett állat (cibetmacskaféle), illetve a dromedár (egy púpú tevé) közvetítésével terjedt az emberre. A SARS-CoV-2 esetében a legfrissebb tanulmányok szerint a legvalószínűbb, hogy a pangolinok (tobzoskák rendje) voltak a köztes gazda állatok, de más állatok is szóba jöhetnek. A vizsgálatok szerint a SARS-CoV-2 a pangolin-CoV-szerű vírus és a Bat-CoV-RaTG13-szerű vírus átrendeződéséből származik.

AZ ÁTVITEL MÓDJA, FERTŐZŐKÉPESSÉG ÉS VÍRUSÜRÍTÉS IDŐTARTAMA

Más légzőszervi kórokozókhoz hasonlóan a SARS-CoV-2 átvitel a nyál és az orr-garat váladékból köhögés és tüsszentés során képződő aeroszol cseppekkel történik. Az aeroszol cseppek általában nem jutnak 1,8-2 méternél távolabb. A vírus változó ideig marad fertőzőképes a különböző felületeken. A SARS-CoV-2 stabilitását és fertőzőképességét különféle környezeti körülmények között vizsgáló tanulmány megállapította, hogy a vírus nagyon érzékeny a magas hőre (70 °C). Szobahőmérsékleten és mérsékelt (65%) páratartalom mellett 3 órás inkubációs idő után nem találtak fertőzőképes vírust papíron, 2 nap után pedig szövet- és fafelületről, 4 nap után üvegről, és 7 nap után rozsdamentes acél és műanyag felületről sem volt kimutatható. Aggasztó ugyanakkor, hogy fertőzőképes vírus 7 nap után is kimutatható volt a sebészi maszkon.

Világviszonylatban, a fertőzöttek átlag életkora 41 és 57 év között van, és 50–75%-ban férfiak érintettek. Az egészségügyi szakemberek fertőződésének aránya igen széles határok között mozog, világszerte 2,1–29%.

A fertőzöttek 25–51%-a egy vagy több alapbetegségben szenved, ezek közül leggyakoribbak a magas vérnyomás, a cukorbetegség, a krónikus obstruktív tüdőbetegség, a szív- és érrendszeri betegségek, valamint az elhízás. A COVID-19 átlagos inkubációs ideje a fertőzéstől a tünetek megjelenéséig átlagosan 6 nap, ugyanakkor jelentettek hosszú, 24 napos inkubációs időt is. Gyermekek körében ritkák a súlyos COVID-19 megbetegedések és jellemzően más alapbetegséggel társulnak.

(Korányi Bulletin 2020. 1. szám alapján)

V. Vízelvezetés, vízellátás, szennyvíztisztítás

Az ivóvíz ellátási, szennyvízelvezetési, szennyvíztisztítási feladatait a Bakonykarszt Zrt. végzi településünkön. A 2020 évben végrehajtott fejlesztések, felújítások az alábbiak szerint alakultak:

Megvalósult új vízbekötések száma: 12 db

Megvalósult új szennyvíz csatlakozások száma: 3 db

Lakosságot érintő fejlesztések: 15 db bekötés felújítás történt az ivóvíz hálózaton

3 db bekötés felújítás történt a szennyvíz hálózaton

2020 esztendőben az ivóvíz hálózatot érintő rekonstrukciók:

Várpalota, Sörház utcában 637 fm gerincezeték és 34 db bekötés kivitelezése valósult meg

2020 esztendőben a szennyvízrendszert érintő rekonstrukciók:

Várpalota szennyvíztisztító telep biológiai műtárgy és osztóműtárgy gépészeti rekonstrukciója

A tervek szerint az idei évben fejeződik be a 0187/6 hrsz.-ú (inotai hűtőtornyokkal szemben lévő önkormányzati terület) víz- és szennyvízbekötésének elkészítése.

A Bakonykarszt Zrt. a „Zöld város kialakítása” projekt víziközmű rendszerének felújításában és vezeték kiváltásokban is tevékenyen részt vesz az év hátralévő részében.

Az ivóvízminőségben az elmúlt időszakban változás nem történt. Az ivóvízminőségre vonatkozó főbb adatok az alábbiak szerint alakultak:

	Átlagérték településre	Határérték
Ammónium-ion	< 0.02 mg/L	0.20 mg/L
Fajl. el. vezetőképesség (20 °C)	623.08 µS/cm	2500 µS/cm
Kalcium	87 mg/L	- mg/L
Kálium	1 mg/L	- mg/L
Kémiai oxigénigény (KOI ps)	0.4 mg/L	3.50 mg/L
Klorid	3 mg/L	100 mg/L
Magnézium	41.9 mg/L	- mg/L
Mangán	< 0.02 mg/L	0.05 mg/L
m-lúgosság	8 mmol/L	- mmol/L
Nátrium	3 mg/L	200 mg/L
Nitrát	4 mg/L	50 mg/L
Nitrit	< 0.01 mg/L	0.10 mg/L
Összes keménység	22 nk*	>5 és <35 nk*
pH	7.51 -	>6.50 és <9.50 -
Szulfát	11 mg/L	250 mg/L
Vas	< 0.03 mg/L	0.20 mg/L

Az aktuális részletes adatok a Bakonykarszt Zrt. honlapján (https://bakonykarszt.hu/water_quality?region_city=401) megtalálhatók.

VI. Levegő állapota

A levegőszennyezettség kialakulása összetett, több befolyásoló tényezőtől függő folyamat. A kibocsátott légszennyező anyag mennyisége mellett meghatározóak a szennyező anyagok fizikai kémiai tulajdonságai, egymással való kölcsönhatásuk, a kibocsátás talajszinttől mért magassága, az adott terület domborzati viszonyai, beépítettség és a meteorológiai körülmények is. A sok befolyásoló tényező miatt egyforma nagyságú emisszió esetén a település területein térben és időben is jelentősen eltérő levegőszennyezettség alakulhat ki. Az egyes meghatározó tényezők némelyike csak kismértékben, vagy egyáltalán nem befolyásolható.

A levegőszennyezettség kedvező változását célzó intézkedések döntően a légszennyező anyag kibocsátások, a közlekedési, ipari, háztartási emissziók csökkentésére irányulnak, attól függően, hogy az adott területen mely kibocsátási forma határozza meg elsődlegesen a terheltséget.

A gépjárműforgalom a kialakuló levegőszennyezettség tekintetében az egyik meghatározó tényező, amely a sűrűn beépített, nehezen átszellőző, jelentős gépjárműforgalmat lebonyolító területeken okoz az emberi egészségre káros, egészségügyi határérték feletti levegőszennyezettségi szinteket.

A gépjármű közlekedés okozta levegőszennyezettség csökkentése szempontjából fontos fejlesztést jelentett a 2018. közepén átadásra került elkerülő út, mely a belterületen áthaladó 8. számú főút jelentős forgalmát a városon kívülre terelte.

Az elkerülő út átadását követően a kisvárosias gépjárműforgalom miatt a belterületi utakon (kevés kivétellel, rövid időszakokat leszámítva) nem alakulnak ki hosszasan tartó torlódások, dugók. Az átszellőzés, a légszennyező anyagok elkeveredése, felhígulása jól biztosított, így a gépjárműforgalomból származó kibocsátás kedvezőtlen hatása nem erőteljes.

A kertvárosias jellegű, családi házas zöldövezeti városrészek 1-2 szintes beépítésű területei mellett megtalálhatók a központi részen a többemeletes lakótelepi lakóépületek is. A kertvárosi részekben a háztartási kibocsátások két formában jelentkezhetnek. Egyrészt az egyedi, elsősorban szilárd tüzelőanyaggal működő fűtőberendezésekkel rendelkező lakóházak fűtéséhez kapcsolódó-, illetve a kerti hulladékok, avarégetés során keletkező kibocsátások formájában.

A településen üzemelő ipari pontforrások környezeti levegőre gyakorolt hatása a magasban történő kibocsátásnak és a hígulásnak köszönhetően a talaj közelben – a határértékekkel szabályozott szennyező komponensek tekintetében – jelentősen lecsökken. Normál üzemmenet esetén az ipari pontforrások káros, határérték feletti levegőszennyezettséget nem okozhatnak.

A településen az uralkodó szélirány jellemzően északnyugati. A településtől északnyugatra eső területeken nem található jelentős kibocsátásokkal rendelkező iparvidék, ezért az ipari tevékenység okozta kibocsátásból származó transzmisszió hatása Várpalota város esetében viszonylag csekély.

Nem elhanyagolható azonban más területekről, illetve a nagy távolságokból, országhatáron túlról, transzportfolyamatok révén érkező, nem ipari és egyéb forrásokból származó szennyezés. Ez elsősorban a téli fűtési időszakban egyértelmű, ami a szilárd tüzelőanyagokon alapuló hőenergia termelés és a lakossági tüzelés kedvezőtlen hatására utal.

Várpalota városban elhelyezett, a folyamatos mérést biztosító monitorállomás (konténer) az Országos Légszennyezettségi Mérőhálózaton (OLM) belül városi, közlekedési besorolású.

Állomás helye:	Várpalota, Szent István út, Honvéd u. sarok
KSH kód:	11439
Állomáskód:	HUVP05
Földrajzi koordinátái:	47°12,106' 18°08,573' (EOV:581479K; 206785É)
Tengerszint feletti magassága:	170 m

A mért adatok a <http://www.levegominoseg.hu/automata-merohalozat> internet címen nyomon követhetők. Az automata mérőhálózat keretén belül működő konténeren kívüli ún. manuális mérőhálózattal is kiegészülnek a levegőminőségi mérések, amely az egész országot bedefő hálózat, az úgynevezett RIV (regionális immisszió vizsgáló állomás) "off-line" mérőhálózat jogutódjának tekinthető, amelyben a mérések kiterjednek a nitrogén-dioxid és az ülepedő por immisszió meghatározására. A mért adatok a <http://www.levegominoseg.hu/manualis-merohalozat> internet címen hozzáférhetők. Az adatok megerősítik az automata mérőhálózat eredményeit, valamint az automatamérő hálózathoz képest plusz információként kijelenthető, hogy ülepedő por szennyezettséget tekintve a levegőminőség – a tavalyi évhez hasonlóan - kiváló. Az állomás nyitott területen, a Szent István út mellett, gépjárműforgalom kibocsátása által jelentős mértékben terhelt helyen üzemel.

Várpalota területén, a fenti mérőponton kívül, az OLM manuális mérőhálózat mérési programjában további két ponton, 24 órás mintavételi idővel nitrogén-dioxid, illetve 30 napos mintavételi idővel ülepedő por mérése is történik:

Várpalota, Tési út (Óvoda)	EOTR: 20705823	nitrogén-dioxid
Várpalota, Készenléti ltp.(Iskola)	EOTR: 20685861	nitrogén-dioxid, ülepedő por

A mérési pontok helyszínei Várpalotán

A MÉRÉSI EREDMÉNYEK

A mérési eredmények értékelése a levegőterheltségi szint határértékeiről és a helyhez kötött légszennyező pontforrások kibocsátási határértékeiről szóló 4/2011. (I. 14.) VM rendelet által rögzített, kiemelt légszennyező anyagokra vonatkozó egészségügyi határértékek és a tervezési irányértékek figyelembevételével történhet. Az NO, NO_x, NO₂, SO₂ komponensek esetében az 1 és 24 órás átlagok, a PM₁₀ komponens esetében a 24 órás átlagok, a CO esetében az 1 órás átlagok és a mozgó 8 órás átlagok 24 órás maximumai, az O₃ esetében a mozgó 8 órás átlagok 24 órás maximumai, az ülepedő por esetében pedig a 30 napra vonatkozó átlagok tekintendők az értékelés alapjának. A fenti rendelet által a 2020. január 1. és 2020. szeptember 30. közötti mért légszennyező anyagokra rögzített egészségügyi határértékeket, illetve tervezési irányértékeket az 1a., 1.b és 1-10. táblázatok tartalmazzák.

1a. táblázat: A légszennyező anyagok egészségügyi határértékei				
Légszennyező anyag	Veszélyességi fokozat	Egészségügyi határérték $\mu\text{g}/\text{m}^3$		
		1 órás	24 órás	1 éves
PM ₁₀	III.	-	50	40
CO	II.	10000	5000	3000
NO ₂	III.	100	85	40
SO ₂	III.	250	125	50
O ₃	I.	-	120	120

1b. táblázat: A légszennyező anyagok tervezési irányértékei				
Légszennyező anyag	Veszélyességi fokozat	Tervezési irányérték		
		Órás	24 órás	Éves
NO _x (mint NO ₂)	I	200 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	150 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	-
Ülepedő por	I	-	16 g/m^2 * 30 nap	120 t/km^2 * év

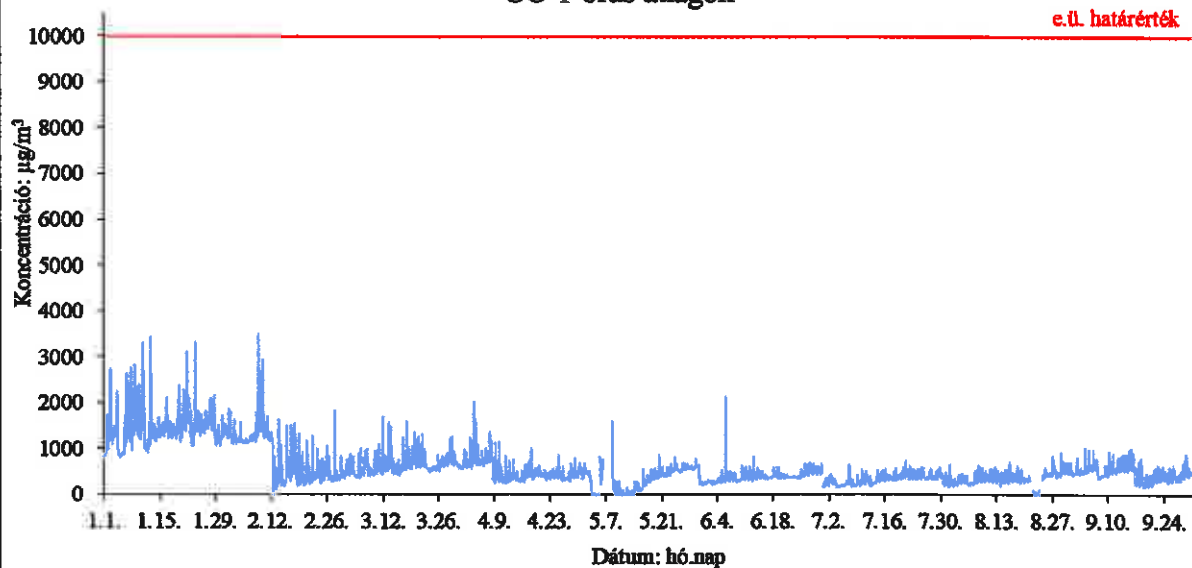
Megjegyzés:

A 4/2011 (I.14.)VM rendelet szerint annak 2. mellékletében felsorolt légszennyező anyagok tervezési irányértékei a környezeti hatásvizsgálat-köteles tevékenységek esetén a területek vizsgált időszakokra és körülményekre vonatkozó aktuális levegőterheltségi szintjének megítéléséhez, a terjedési modellek, hatásvizsgálatok készítéséhez javasolt irányértékek.

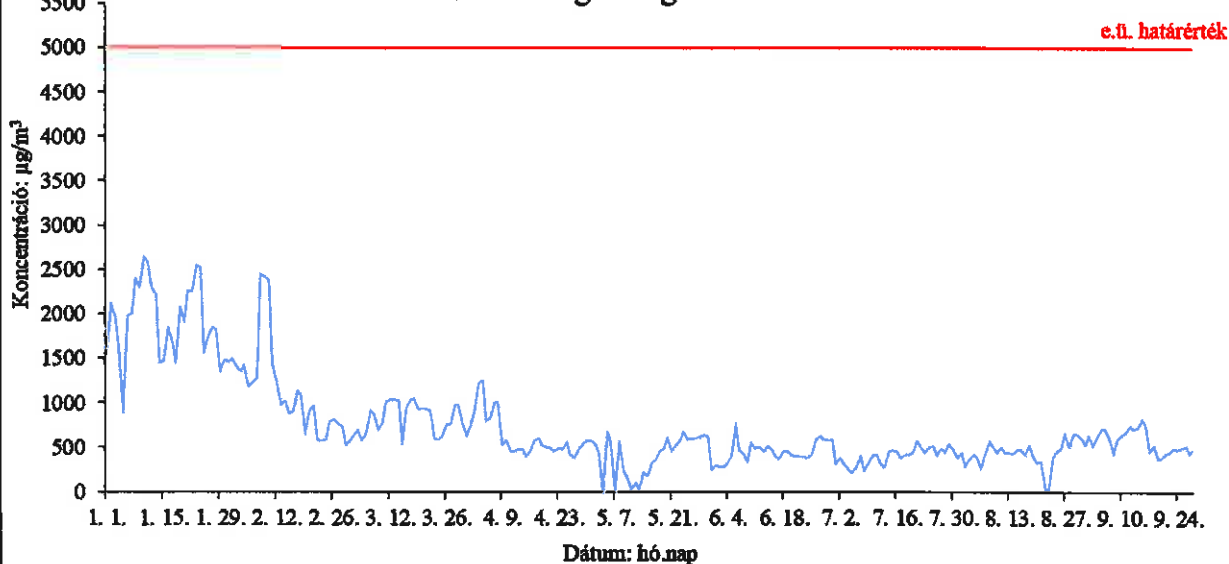
1. táblázat: CO mérési eredmények, monitorállomás

Mérési időszak (hh.nn – hh.nn)	01.01 - 03.31.	04.01 - 06.30.	07.01 - 09.30.
CO 1 órás átlagok szórása ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	532,2	194,3	148,3
CO 1 órás átlagok maximuma ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	3489,5	2128,7	1026,5
CO 1 órás egészségügyi határérték túllépések száma	-	-	-
CO napi 8 órás csúszó átlag maximumok szórása ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	613,4	218,1	144,8
CO napi 8 órás csúszó átlagok maximuma ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	2653,0	1260,7	832,0
CO napi 8 órás csúszó átlag maximum határérték túllépések száma	-	-	-
CO átlag a teljes mérési időszakra ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	984,1	432,1	406,9
Tárgyevi éves átlag ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	607,7*		
Éves határérték túllépés	-		

CO 1 órás átlagok

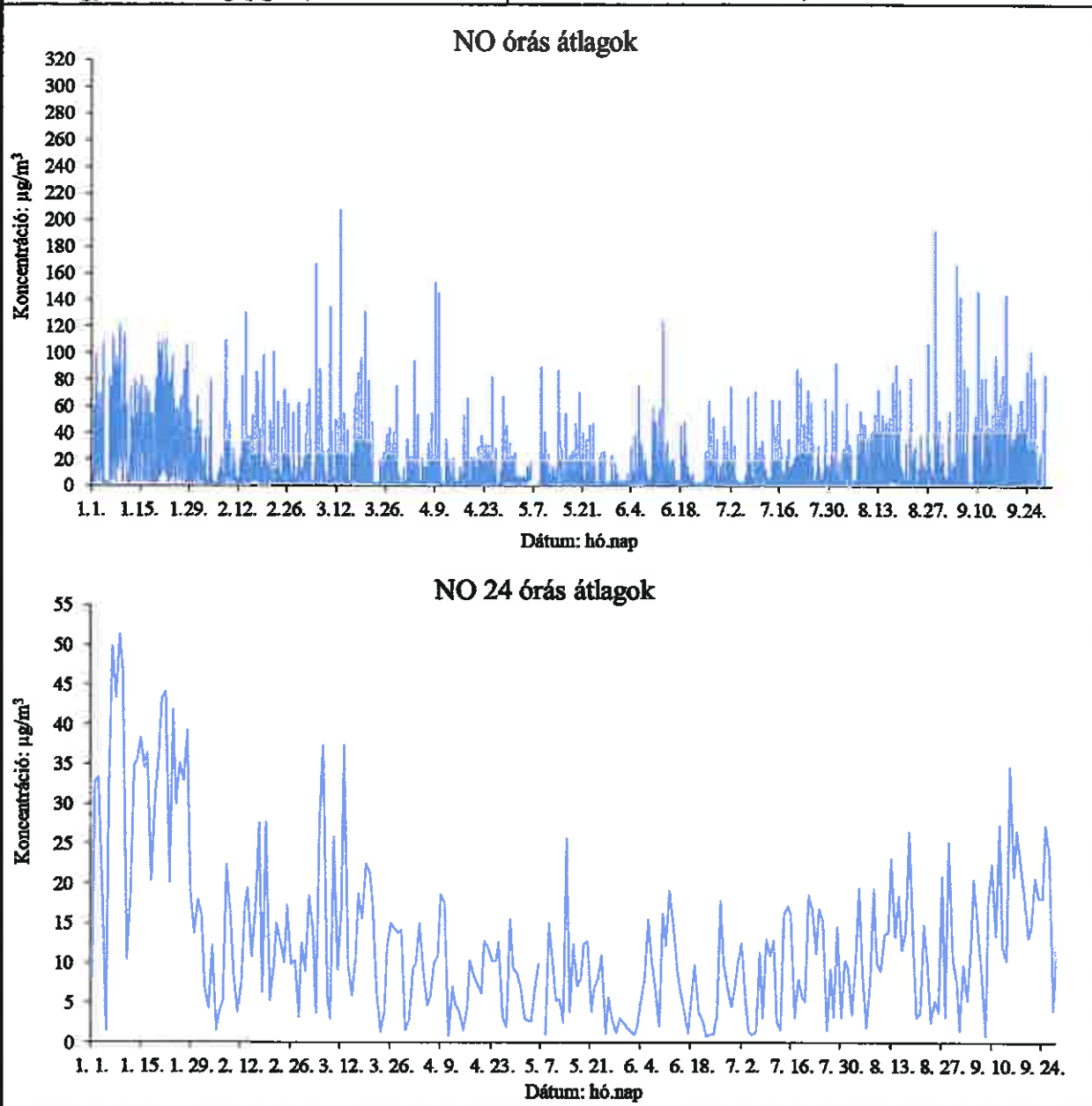

CO 8 órás mozgó átlagok maximumai

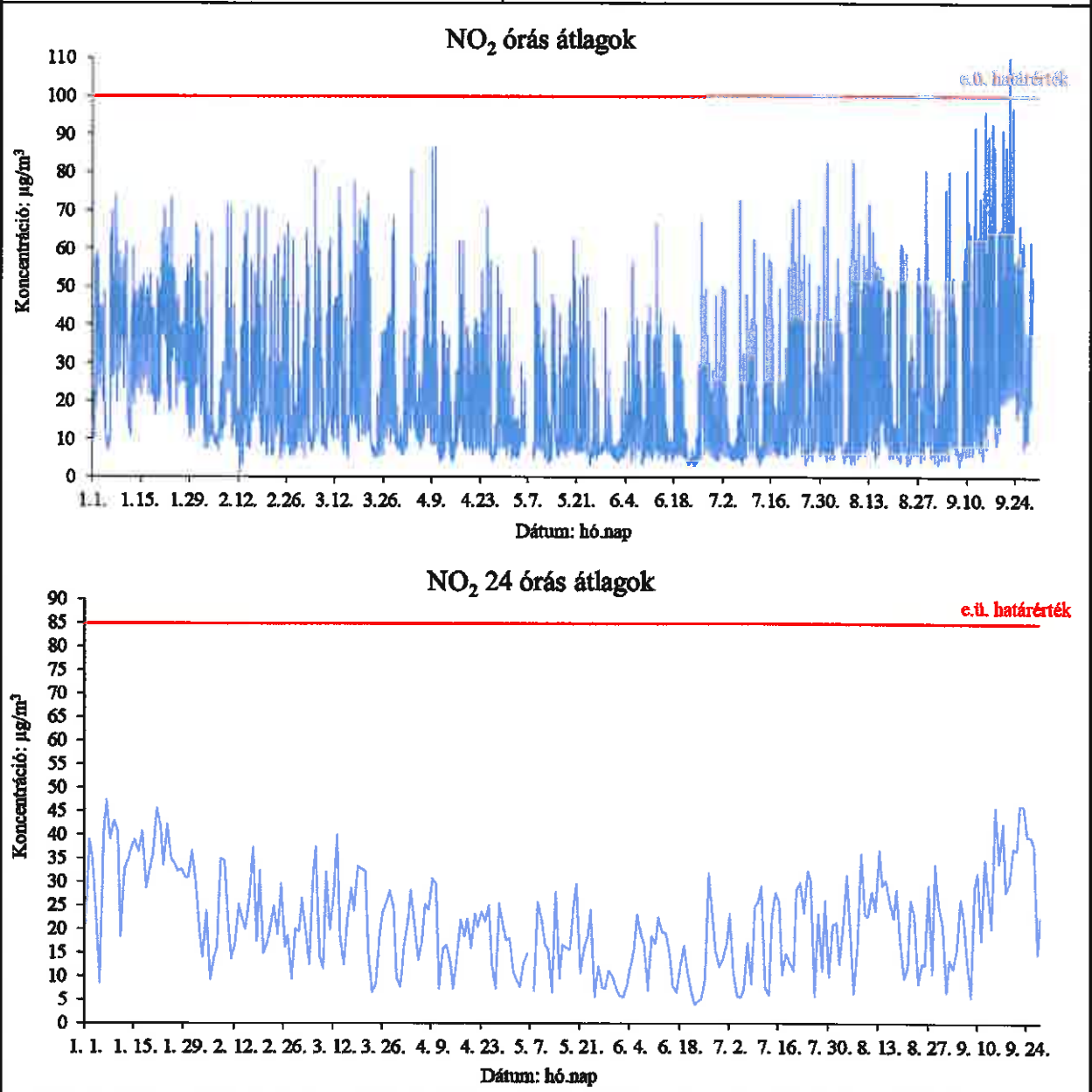
2. táblázat: NO mérési eredmények; monitorállomás

Mérési időszak (éééé.hh.nn – hh.nn)	01.01 - 03.31.	04.01 - 06.30.	07.01 - 09.30.
NO 1 óras átlagok szórása ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	23,7	12,2	18,2
NO 1 óras átlagok maximuma ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	206,3	151,1	190,7
NO 24 óras átlagok szórása ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	13,2	5,1	8,0
NO 24 óras átlagok maximuma ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	51,4	25,7	38,9
NO átlag a teljes mérési időszakra ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	19,1	7,6	12,2
NO tárgyévi éves átlag ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	13,0*		

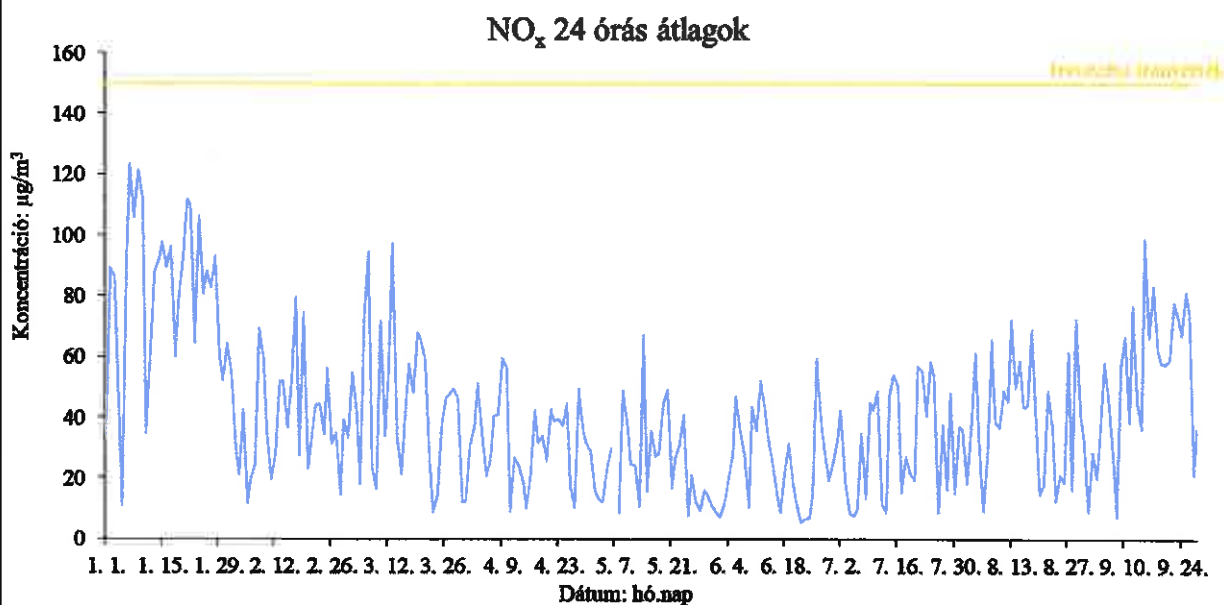
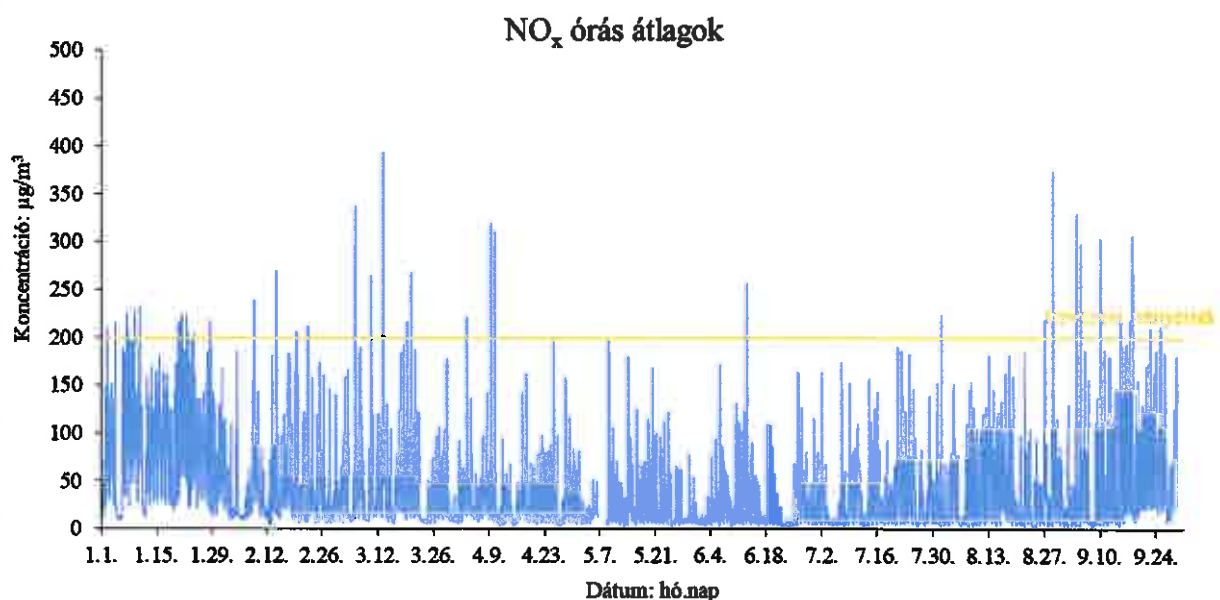
3. táblázat: NO₂ mérési eredmények, monitorállomás

Mérési időszak (hh.nn – hh.nn)	01.01 - 03.31.	04.01 - 06.30.	07.01 - 09.30.
NO ₂ 1 órás átlagok szórása (µg/m ³)	15,5	12,1	17,2
NO ₂ 1 órás átlagok maximuma (µg/m ³)	79,6	86,2	110,2
NO ₂ 1 órás egészségügyi határérték túllépések száma	-	-	1
NO ₂ 24 órás átlagok szórása (µg/m ³)	10,2	7,0	10,6
NO ₂ 24 órás átlagok maximuma (µg/m ³)	47,3	32,0	46,1
NO ₂ 24 órás egészségügyi határérték túllépések száma	-	-	-
NO ₂ átlag a teljes mérési időszakra (µg/m ³)	26,2	15,9	22,4
NO ₂ tárgyévi éves átlag (µg/m ³)	21,5*		
Éves határérték túllépés	-		

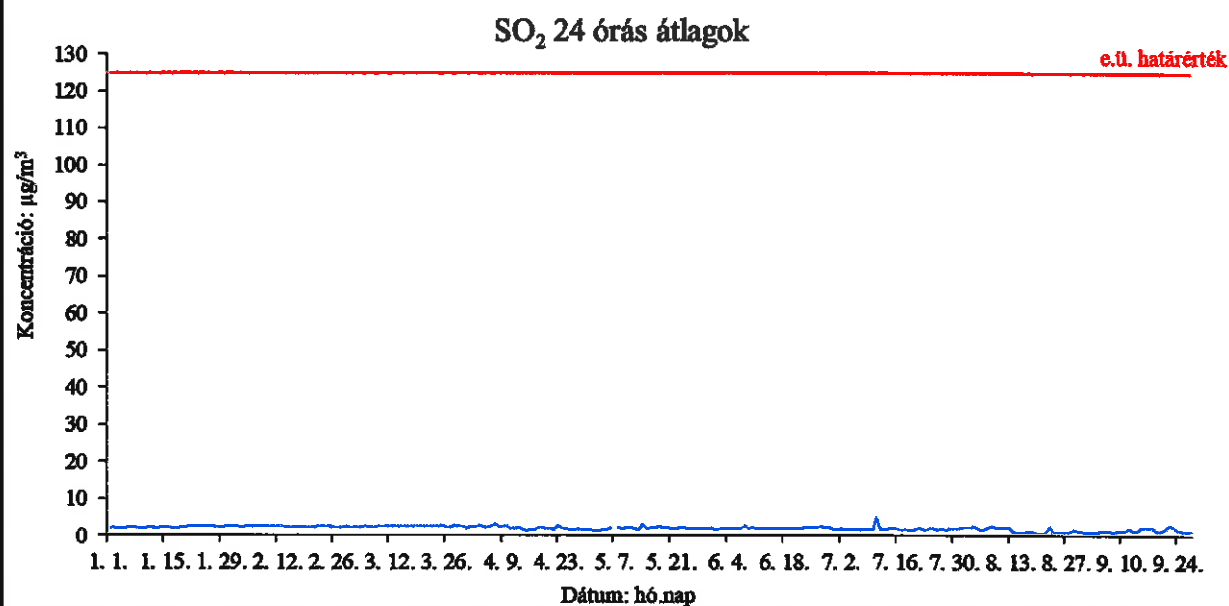
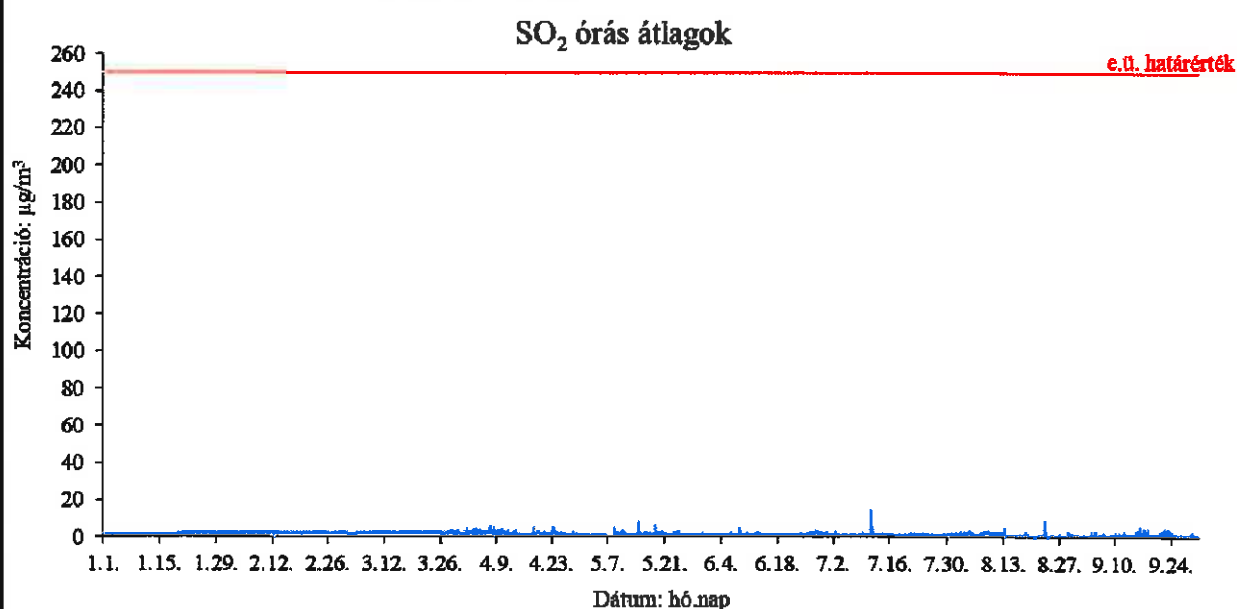
4. táblázat: NO_x mérési eredmények, monitorállomás

Mérési időszak (hh.nn – hh.nn)	01.01 - 03.31.	04.01 - 06.30.	07.01 - 09.30.
NO _x 1 óras átlagok szórása (µg/m ³)	49,9	29,5	43,6
NO _x 1 óras átlagok maximuma (µg/m ³)	392,0	315,8	372,0
NO _x 1 óras tervezési irányérték túllépések száma	30	6	15
NO _x 24 órás átlagok szórása (µg/m ³)	29,8	14,5	22,2
NO _x 24 órás átlagok maximuma (µg/m ³)	123,7	67,3	98,9
NO _x 24 órás tervezési irányérték túllépések száma	-	-	-
NO _x átlag a teljes mérési időszakra (µg/m ³)	55,4	27,5	41,1
NO _x tárgyévi éves átlag (µg/m ³)	41,3*		
Éves határérték túllépés	-		

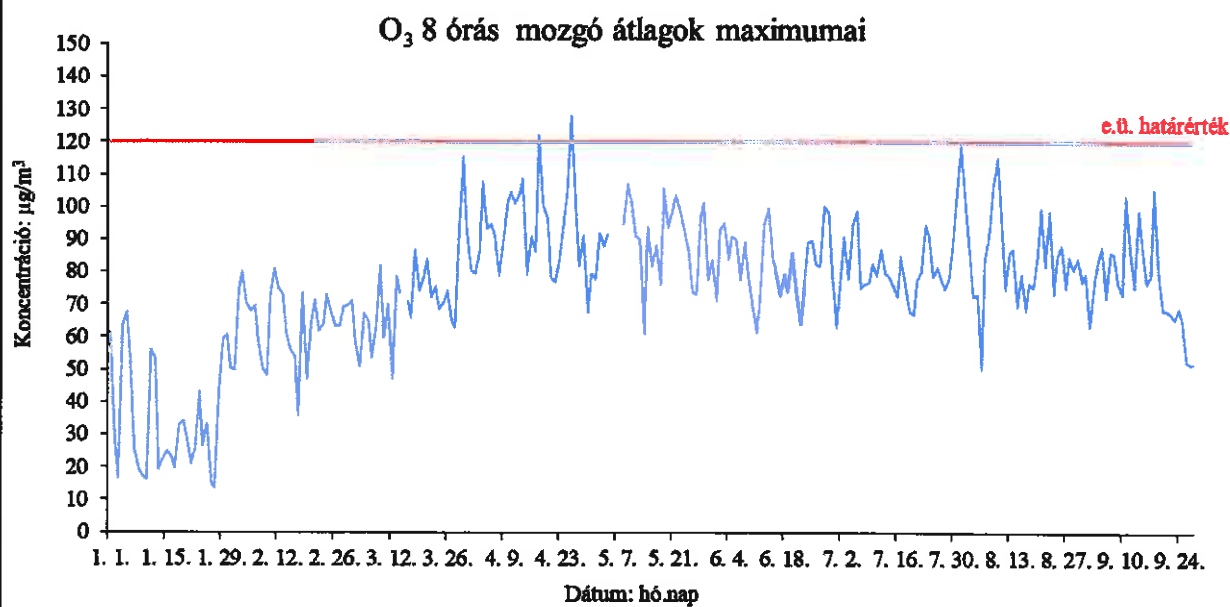
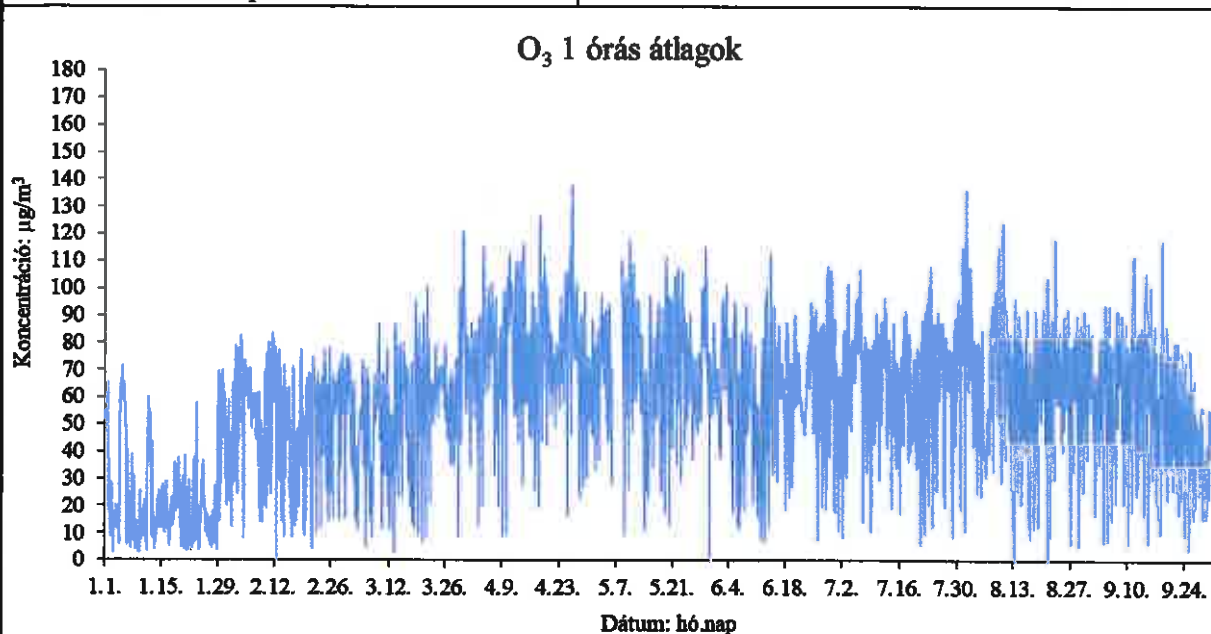
5. táblázat: SO₂ mérési eredmények, monitorállomás

Mérési időszak (hh.nn – hh.nn)	01.01 - 03.31.	04.01 - 06.30.	07.01 - 09.30.
SO ₂ 1 óras átlagok szórása (µg/m ³)	0,2	0,5	0,8
SO ₂ 1 óras átlagok maximuma (µg/m ³)	3,5	7,7	14,2
SO ₂ 1 óras egészségügyi határérték túllépések száma	-	-	-
SO ₂ 24 óras átlagok szórása (µg/m ³)	0,2	0,3	0,6
SO ₂ 24 óras átlagok maximuma (µg/m ³)	3,0	3,0	4,9
SO ₂ 24 óras egészségügyi határérték túllépések száma	-	-	-
SO ₂ átlag a teljes mérési időszakra (µg/m ³)	2,3	2,1	1,7
SO ₂ tárgyévi éves átlag (µg/m ³)	2,0*		
Éves határérték túllépés	-		

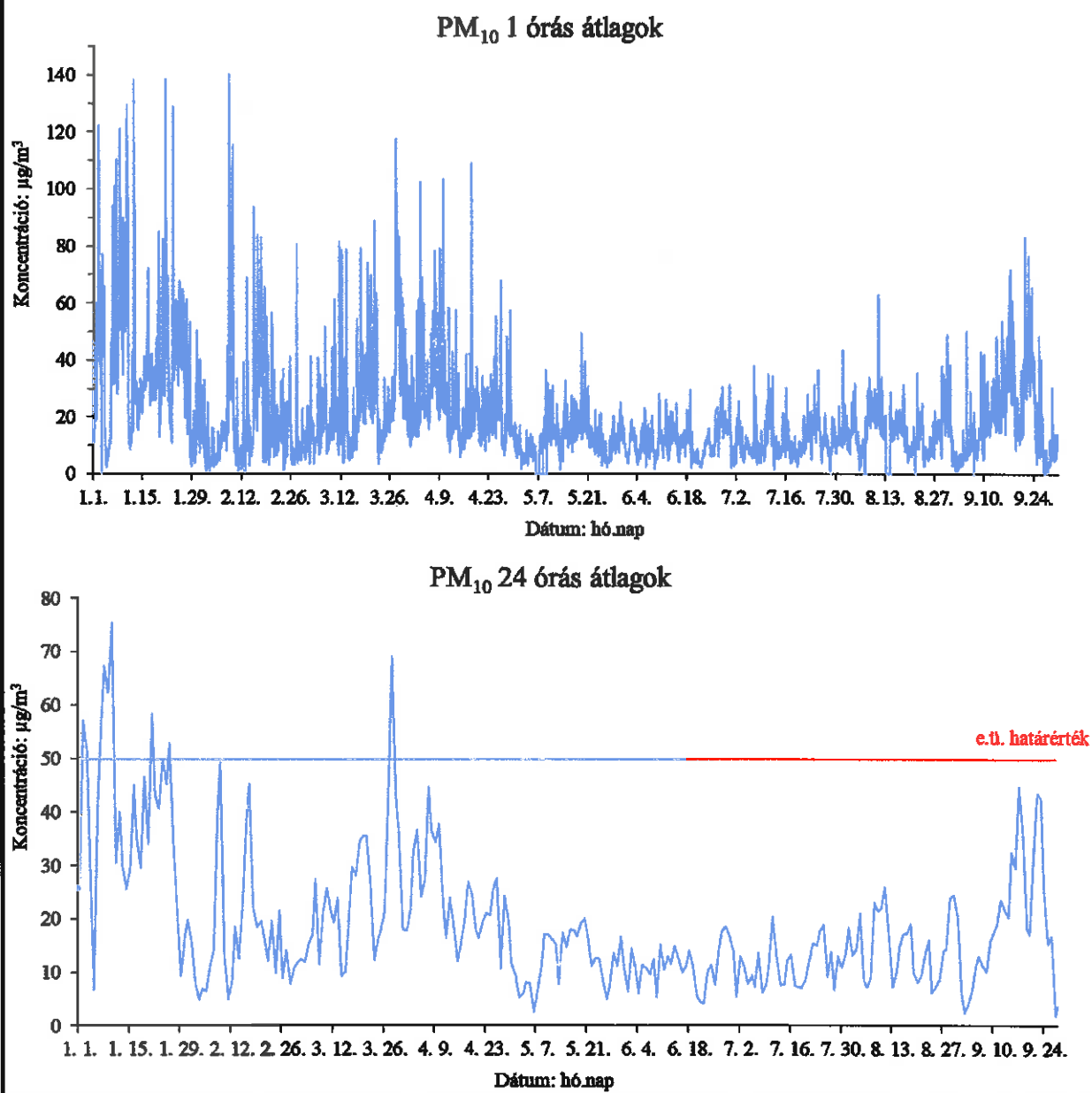
6. táblázat: O₃ mérési eredmények, monitorállomás

Mérési időszak (hh.nn – hh.nn)	01.01 - 03.31.	04.01 - 06.30.	07.01 - 09.30.
O ₃ 1 órás átlagok szórása (µg/m ³)	23,6	21,6	21,5
O ₃ 1 órás átlagok maximuma (µg/m ³)	121,4	138,1	135,6
O ₃ napi 8 órás csúszó átlagok szórása (µg/m ³)	21,6	12,4	13,6
O ₃ napi 8 órás csúszó átlagok maximuma (µg/m ³)	115,0	127,8	118,5
O ₃ napi 8 órás csúszó átlag maximum határérték túllépések száma	-	2	-
O ₃ átlag a teljes mérési időszakra (µg/m ³)	43,2	69,6	62,8
O ₃ tárgyevi éves átlag (µg/m ³) (8 órás csúszó átlag maximum alapján)	58,5*		
Éves határérték túllépés	-		

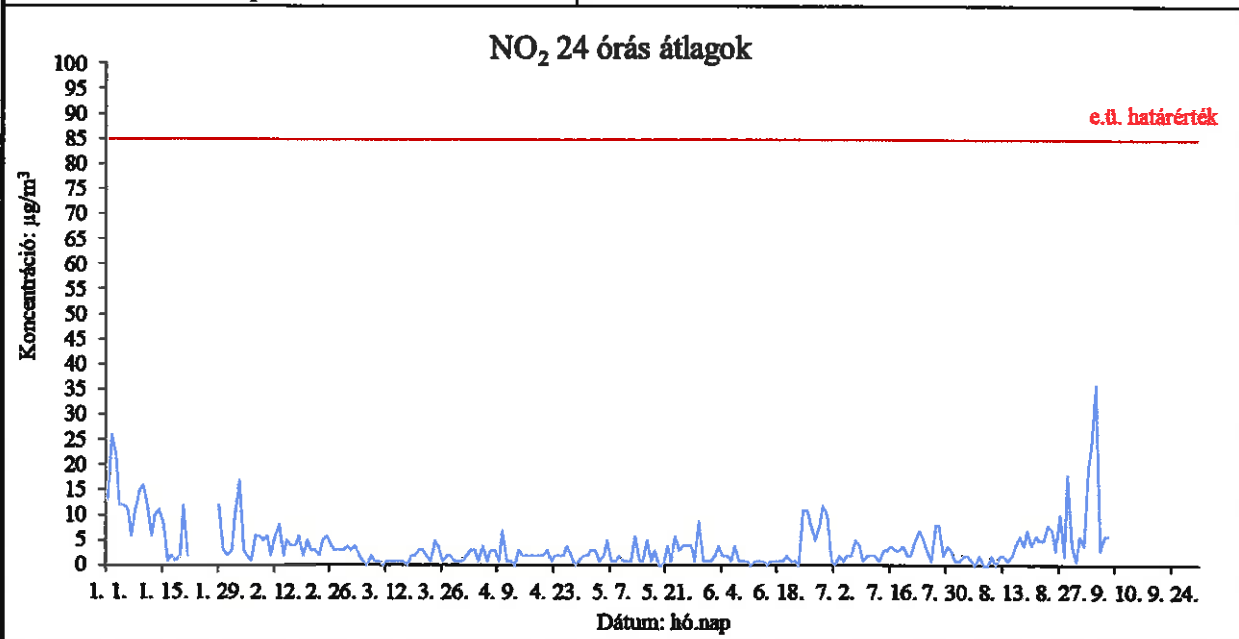
7. táblázat: PM₁₀ mérési eredmények, monitorállomás

Mérési időszak (hh.nn – hh.nn)	01.01 - 03.31.	04.01 - 06.30.	07.01 - 09.30.
PM ₁₀ 1 órás átlagok szórása (µg/m ³)	22,4	10,8	10,5
PM ₁₀ 1 órás átlagok maximuma (µg/m ³)	140,0	108,2	83,1
PM ₁₀ 24 órás átlagok szórása (µg/m ³)	16,9	8,2	8,6
PM ₁₀ 24 órás átlagok maximuma (µg/m ³)	75,0	44,7	44,7
PM ₁₀ 24 órás egészségügyi határérték túllépések száma	9	-	-
PM ₁₀ átlag a teljes mérési időszakra (µg/m ³)	27,1	15,7	14,9
PM ₁₀ tárgyévi éves átlag (µg/m ³)	19,2*		
Éves határérték túllépés	-		

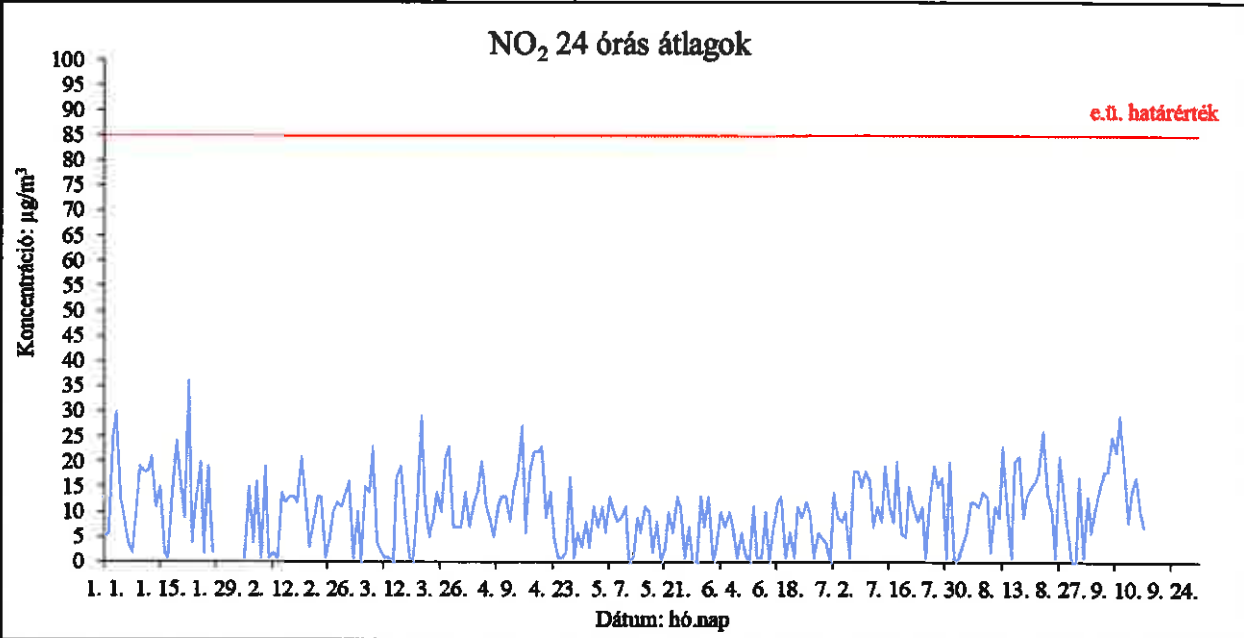
8. táblázat: NO₂ mérési eredmények, Várpalota-Inota Művelődési ház

Mérési időszak (hh.nn – hh.nn)	01.01 - 03.31.	04.01 - 06.30.	07.01 - 09.30.
NO ₂ 24 órás átlagok szórása (µg/m ³)	5,1	2,6	5,7
NO ₂ 24 órás átlagok maximuma (µg/m ³)	26,0	12,0	36,0
NO ₂ 24 órás egészségügyi határérték túllépések száma	-	-	-
NO ₂ átlag a teljes mérési időszakra (µg/m ³)	5,0	2,6	4,4
NO ₂ tárgyévi éves átlag (µg/m ³)	4,0*		
Éves határérték túllépés	-		

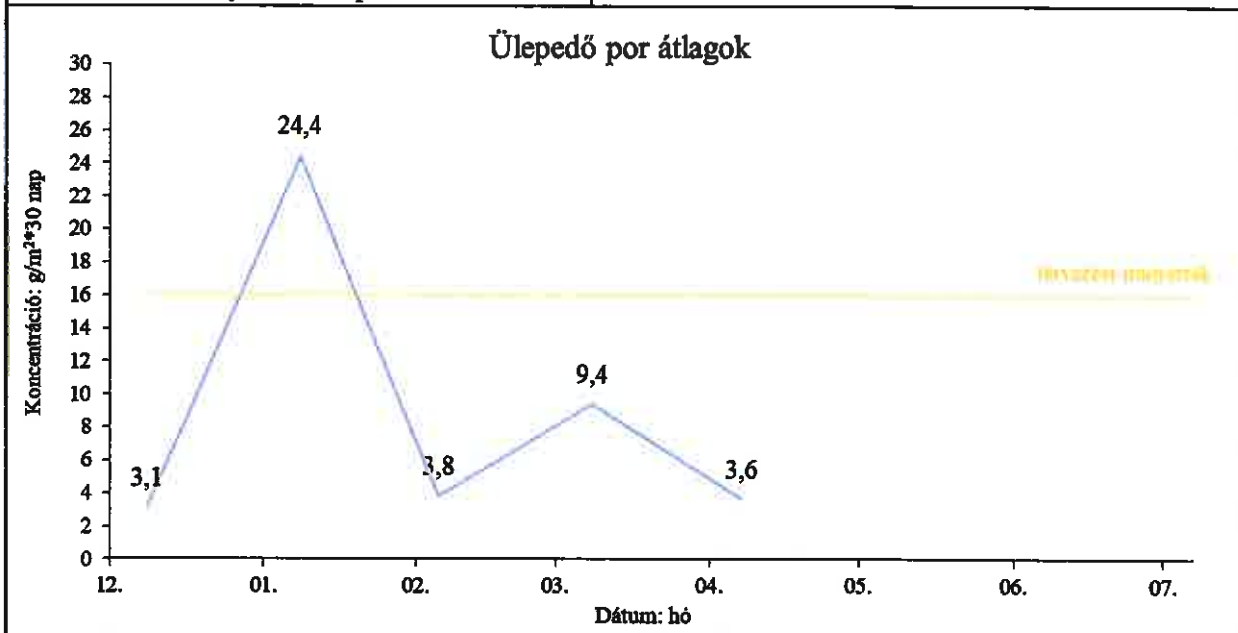
9. táblázat: NO₂ mérési eredmények, Várpalota Tési úti óvoda

Mérési időszak (hh.nn – hh.nn)	01.01 - 03.31.	04.01 - 06.30.	07.01 - 09.30.
NO ₂ 24 órás átlagok szórása (µg/m ³)	8,0	5,9	6,9
NO ₂ 24 órás átlagok maximuma (µg/m ³)	36,0	27,0	29,0
NO ₂ 24 órás egészségügyi határérték túllépések száma	-	-	-
NO ₂ átlag a teljes mérési időszakra (µg/m ³)	10,9	8,1	11,8
NO ₂ tárgyévi éves átlag (µg/m ³)	10,3*		
Éves határérték túllépés	-		

10. táblázat: Üledő por mérési eredmények, Várpalota-Inota Művelődési ház

Mérési időszak (hh.nn – hh.nn)	01.01 - 03.31.	04.01 - 06.30.
Üledő por havi átlagok maximuma (g/m ² *30 nap)	24,4	9,4
Üledő por havi átlagok tervezési irányérték túllépéseinek száma	1	-
Üledő por havi átlag a teljes mérési időszakra (g/m ² *30 nap)	8,9*	
Éves tervezési irányérték túllépés	-	

A határértékeknek vagy a tervezési irányértékeknek való megfelelés (2020.09.30-ig tartó időszak) vizsgálata során komponensenként az alábbiak állapíthatók meg:

1. A szén-monoxid esetében mind az 1 órára, mind a mozgó 8 órás átlagok maximumára vonatkozó határértékek teljesültek, a terheltségi szintek lényegesen azok alatt futottak.
2. A monitorállomás által mért nitrogén-dioxid (NO₂) időszakosa megközelítette az egészségügyi határértéket, egy alkalommal meg is haladta azt. A nitrogén-oxidok (NO_x) terheltségi szint több alkalommal a tervezési irányérték fölött alakult. Ennek a Szent István út és Honvéd u. kereszteződésben zajló gépjárműforgalom az okozója, azonban a 24 órára vonatkozó tervezési irányérték teljesült.
3. A kén-dioxid (SO₂) esetében látható, hogy a mért koncentrációértékek igen csekély mértékűek, lényegesen az egészségügyi határértékek alattiak. A maximális érték az egészségügyi határérték tizedét sem érte el.
4. Az ózon (O₃) terheltségi szintje az év közepén, a meleg, napfényes időjárási körülményeknek köszönhetően a nyári időszakban két alkalommal meghaladta a 8 órás csúszó átlag maximumára vonatkozó egészségügyi határértéket. A határérték túllépést jelentő koncentráció-maximum nem tekinthető helyi, Várpalota település levegőjére jellemző sajátosságnak, a nyári hónapokban az aktuális időjárási helyzettől függően más területeken is kialakulhat.
5. A PM₁₀ terheltségi szint az első negyedévben kilenc esetben meghaladta az egészségügyi határértéket, mely egyértelműen a fűtési szezonban kialakuló rendkívüli levegőszennyezetségi időszakoknak köszönhető. A második negyedévben a koncentrációértékek menete a határérték alatt alakult.
6. A művelődési Háznál és a Tési Úti Óvodánál mért nitrogén-dioxid (NO₂) 24 órás átlagkoncentráció értékekben határérték túllépés nem található, az előírások teljesültek.
7. A művelődési Háznál mért ülepedő por koncentrációértéke egy hónap esetében meghaladta a tervezési irányértéket.

A környezeti levegővel kapcsolatos szabályozás háromféle határértéket tartalmaz (növekvő mértékben):

- **Egészségügyi határérték:** tartós egészségkárosodást nem okoz, amelyet az emberi egészség védelme érdekében a jogszabályban meghatározott módon és időn belül be kell tartani. Elérése és tartós túllépése veszélyes légszennyezetséget eredményez, intézkedési kötelezettség nincs.
- **Tájékoztatási küszöbérték:** itt lép életbe az első intézkedés, a tájékoztatás. A légszennyezetségnek egyes légszennyező anyagok tekintetében a lakosság egyes érzékeny (gyermek, időskorú, beteg) csoportjaira megállapított szintje, amelynek túllépése esetén a lakosságot tájékoztatni kell. Elérése és túllépése enyhébb intézkedéseket jelentő, tájékoztatási fokozatú szmoghelyzetet eredményez.
- **Riasztási küszöbérték:** a következő lépés, mely során – Várpalota Város Önkormányzati Képviselő-testületének a Várpalota város füstköd-riadó tervéről szóló, 5/2012. (II.28.) önkormányzati rendelet rendelkezései alapján – meg kell tenni a szükséges intézkedéseket. Ez a légszennyezetség azon szintje, amelynek rövid idejű túllépése is veszélyeztetheti az emberi egészséget, és amelynél azonnali beavatkozást kell tenni. Elérése és túllépése forgalomkorlátozással járó intézkedéseket jelentő, riasztási fokozatú szmoghelyzetet eredményez.

Légszennyező anyag	Átlagolási időszak	Egészségügyi határérték	Tájékoztatási küszöbérték	Riasztási küszöbérték
			$\mu\text{g}/\text{m}^3$	
Kén-dioxid	1 óra	250	400 három egymást követő órában	500 három egymást követő órában vagy 72 órán túl meghaladott 400
Nitrogén-dioxid	1 óra	100	350 három egymást követő órában	400 három egymást követő órában vagy 72 órán túl meghaladott 350
Szén-monoxid	1 óra	-	20 000 három egymást követő órában	30 000 három egymást követő órában vagy 72 órán túl meghaladott 20 000
Szálló por (PM ₁₀)	24 óra	50	75 két egymást követő napon és a meteorológiai előrejelzések szerint a következő napon javulás nem várható	100 két egymást követő napon és a meteorológiai előrejelzések szerint a következő napon javulás nem várható
Ózon	1 óra	-	180 három egymást követő órában	240 három egymást követő órában vagy 72 órán túl meghaladott 180

Városunkban szmogriadó tájékoztatási, vagy riasztási fokozatát akkor kell elrendelni, ha a levegőterheltségi szint határértékeiről és a helyhez kötött légszennyező pontforrások kibocsátási határértékeiről szóló 4/2011. (I. 14.) VM rendelet 3. számú mellékletében feltüntetett legalább egy légszennyező anyag koncentrációja az ott meghatározott időtartamban, az abban meghatározott tájékoztatási vagy riasztási küszöbértéket meghaladja és a meteorológiai előrejelzés alapján javulás nem várható. Ezekben az esetekben a lakosságot tájékoztatni kell, illetve szükség esetén riasztási fokozatot kell elrendelni.

Például a kisméretű részecske szennyezés (PM₁₀) esetében 2 egymást követő napi (naptári napra vonatkozó 24 órás) átlaga meghaladja a VM rendeletben rögzített 75 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (tájékoztatási küszöbértéket) vagy a 100 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (riasztási küszöbértéket) és teljesülnek a rendelet további feltételei, azaz két egymást követő napon keresztül és a meteorológiai előrejelzések szerint a következő napon javulás nem várható.

Az ózon és a PM₁₀ szennyezőanyagok vonatkozásában csak néhány esetben került sor egészségügyi határérték túllépésre, azonban – szerencsére - az idei esztendőben sem volt tájékoztatási és riasztási küszöbérték túllépés.

A mérőhelyek minősítése az ún. légszennyezettségi index alapján végezhető el, amely a mért koncentrációtól függően a kiváló és az erősen szennyezett között 5 minőségi csoportot különböztet meg:

légszennyezettségi index		1	2	3	4	5
		Árnyék	zöld	megfelelő	szennyezett	erősen szennyezett
Kén-dioxid ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	órás átlag	0-100	100-200	200-250	250-500	500
	24 órás átlag	0-30	30-100	100-125	125-300	300
	éves átlag	0-20	20-40	40-50	50-100	100
Nitrogén-dioxid ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	órás átlag	0-40	40-80	80-100*	100-400	400
	24 órás átlag	0-34	34-68	68-85	85-130	130
	éves átlag	0-16	16-32	32-40*	40-80	80
Nitrogén-oxidok (mint NO₂) ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	órás átlag	0-80	80-160	160-200	200-500	500
	24 órás átlag	0-60	60-120	120-150	150-300	300
	éves átlag	0-28	28-56	56-70	70-140	140
Szén-monoxid ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	órás átlag	0-4000	4000-8000	8000-10000	10000-20000	20000
	24 órás átlag**	0-3000	3000-6000	4000-5000	5000-10000	10000
	éves átlag	0-1200	1200-2400	2400-3000	3000-6000	6000
Ózon ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	órás átlag	0-72	72-144	144-180	180-240	240
	24 órás átlag**	0-48	48-96	96-120	120-220	220
	éves átlag***	0-48	48-96	96-120	120-220	220
Szálló por (PM₁₀) ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	órás átlag	0-30	30-50	50-70	70-100	100
	24 órás átlag	0-20	20-40	40-50	50-90	90
	éves átlag	0-16	16-32	32-40	40-80	80
Egyéb komponens esetén a határérték %-ában (%)		0-40	40-60	80-100	100-200	200

* A határértékek mellett figyelembe vesszük a tűrészatárt is, ezért évenként változik az értéke.

** Napi 8 órás mozgó átlagkoncentrációk maximuma.

*** 8 órás futó átlag napi maximumainak átlaga, egy naptári éven belül.

Ezen automata mérőhálózat adatai alapján összességében megállapítható, hogy Várpalotán a vizsgált időszakban a kén-dioxid, szén-monoxid szennyezettség szempontjából a levegőminőség kiváló, ózon, nitrogén-oxidok és szálló por szennyezettség szempontjából a levegőminőség jó. Ezen minősítések megegyeznek a 2019 esztendő hasonló időszakában minősített értékekkel, tehát a levegő minőségében jelentős, érdemi változás nem mutatkozik.

Az összefoglaló értékeléseket az Országos Meteorológiai Szolgálat adja ki, melyek a korábbi évekre visszamenőleg megtalálhatók az Országos Légszennyezettségi Mérőhálózat honlapján, a www.levegominoseg.hu címen.

VII. Zaj- és rezgésvédelem

A környezeti zaj és rezgés elleni védelem egyes szabályairól szóló 284/2007. (X. 29.) Kormányrendelet (továbbiakban: Zr.) 4. § (1) bekezdése szerint Zaj- és rezgésvédelmi ügyekben az elsőfokú hatósági jogkört - a (3)-(4) bekezdésben foglalt kivételekkel - a települési önkormányzat jegyzője gyakorolja. Az idei évben 2 db új zajkibocsátási határérték megállapítására érkezett kérelem.

A Zr. a zaj-, és rezgésvédelemmel kapcsolatos ügyek témakörét jelentős mértékben szabályozza. A jogalkotó több formában kifejtett álláspontja szerint a települési önkormányzatoknak mérlegelési jogkörük lehet azonban a helyi viszonyokhoz leginkább illeszkedő szabályozás kialakításában.

A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény (továbbiakban: Kvt.) 48. § (4) bekezdés f) pontja lehetőséget biztosít a települési önkormányzat képviselő-

testületének a helyi zajvédelmi szabályok megállapítására, például a város területén megtartásra kerülő alkalmi rendezvények vonatkozásában.

Fontos megjegyezni azonban, hogy a magasabb szintű jogszabályban előírt szabályok jelentős részétől - különös tekintettel a zajhatárértéktől - eltérni nem lehet, így például új határérték megállapítására nincs módja a települési önkormányzat képviselő-testületének, azonban például időtartambeli korlátozásra lehetősége van.

Várpalota Város Önkormányzati Képviselő-testületének korábbi, Várpalota város helyi zajvédelemének szabályairól szóló 40/2010. (XI.30.) önkormányzati rendeletének felülvizsgálatát a jogszabályi változások és az Önkormányzatunkhoz beérkező jelzések elengedhetetlenné tették.

A beérkezett lakossági igények miatt a meglévő rendelet átfogó módosítása szükségessé vált, ezért 2019. augusztusában egy teljesen új rendelet tervezete került a Képviselő-testület elé. A hatályos jogszabályoknak megfelelő tervezet figyelembe vette a felmerült lakossági igényeket is. A rendelet-tervezet egyik sarkalatos rendelkezése, hogy időkorlátot állított fel, azaz a rendelet-tervezet mellékletében felsorolt, jelentős önkormányzati rendezvények kivételével megtiltotta a 24.00 óra utáni, közterületen folytatott - alkalmi környezeti zajt okozó - rendezvényeket. A tervezetet a Képviselő-testület a 160/2019. (VIII. 29.) határozatával jóváhagyta és - a Kvt. 48. § (3) bekezdése alapján - az első olvasatban elfogadott rendelet-tervezetet megküldte az illetékes környezetvédelmi igazgatási szervnek (Veszprém Megyei Kormányhivatal Veszprémi Járási Hivatala) véleményezésre.

A Járási Hivatal szakmai álláspontjának figyelembe vétele, valamint az eljárásba bevont Deimel János igazságügyi szakértő (Prodom Kft.) jóváhagyó műszaki szakvéleménye alapján összeállítottuk az új rendelet-tervezetet.

Az új, jelenleg hatályban lévő, a zaj elleni védelem helyi szabályairól szóló 4/2020. (II.21.) önkormányzati rendelete alapján, Várpalota Város Polgármestere – főképp a COVID-19 járvány okozta korlátozások miatt - mindössze 3 alkalommal adott közterületen tartott rendezvény hangosításához engedélyt.

A zajkibocsátási határértékek megállapítása során a Várpalota város helyi építési szabályzatának és szabályozási tervének jóváhagyásáról szóló önkormányzati rendelet övezeti előírásait kell alapul venni. A leggyakoribb zaj- és rezgésvédelmi ügypus jelenleg hatályos határértékeit az alábbi táblázatok mutatják be.

1. Üzemi és szabadidős tevékenységből származó zajterhelés

Az önkormányzathoz átlagosan évi néhány esetben érkezik panasz, mely során a közterület-felügyelők - akkreditált mérőműszerrel - meg tudják állapítani a panasz jogosságát, illetve eljárást tudnak kezdeményezni az eljáró hatóságnál. A gyakorlati tapasztalatok alapján a következő zajforrások a jellemzőek: belterületi kisebb üzemek tevékenysége, kereskedelmi egységek nagyméretű légkondicionáló egységének zaja, szórakozóhelyek zaja. Ebben az ügypusban érkezett 2 db új zajkibocsátási határérték megállapítására kérelem.

Üzemi és szabadidős létesítményektől származó zaj terhelési határértékei a zajtól védendő területeken

Sor- szám	Zajtól védendő terület	Határérték (LTH) az LAM megítélési szintre* (dB)	
		nappal 06-22 óra	éjjel 22-06 óra
		1.	Üdülőtérület, különleges területek közül az egészségügyi területek
2.	Lakóterület (kisvárosias, kertvárosias, falusias, telepszerű beépítésű), különleges területek közül az oktatási létesítmények területe, a temetők, a zöldterület	50	40
3.	Lakóterület (nagyvárosias beépítésű), a vegyes terület	55	45
4.	Gazdasági terület	60	50

2. Ipari, mezőgazdasági, építési zajok

Ipari, mezőgazdasági eredetű zajok nem jellemzőek a védendő területen, köszönhetően annak, hogy az elmúlt évtizedben jelentősen lecsökkent az ipari tevékenység mértéke a városban. A terhelés kedvező mértékéhez az is hozzájárul, hogy az aktív ipari tevékenységet végző vállalkozások jellemzően nem a városias beépítettségű területeken létesítették telephelyeiket. A mezőgazdasági eredetű zaj alacsony mértékének szintén hasonló tényezői vannak, viszonylag kevés mezőgazdasági terület van a város külterületén, illetve ezek megközelítő útvonalai csak kis mértékben érintik a lakott részeket.

Építési kivitelezési tevékenységből származó zaj terhelési határértékei a zajtól védendő területeken

Sor- szám	Zajtól védendő terület	Határérték (LTH) az LAM, megítélési szintre* (dB)					
		ha az építési munka időtartama					
		1 hónap vagy kevesebb		1 hónap felett 1 évig		1 évnél több	
		nappal 06-22 óra	éjjel 22-06 óra	nappal 06-22 óra	éjjel 22-06 óra	nappal 06-22 óra	éjjel 22-06 óra
1.	Üdülőtérület, különleges területek közül az egészségügyi terület	60	45	55	40	50	35
2.	Lakóterület (kisvárosias, kertvárosias, falusias, telepszerű beépítésű),	65	50	60	45	55	40

	különleges területek közül az oktatási létesítmények területei, a temetők, a zöldterület						
3.	Lakóterület (nagyvárosias beépítésű), a vegyes terület	70	55	65	50	60	45
4.	Gazdasági terület	70	55	70	55	65	50

3. Közlekedési eredetű zajok

Zaj-és rezgésvédelmi szempontból a 2018. év első felében átadásra került 8-as számú elkerülő út nagyságrendekkel csökkentette a közlekedési eredetű zajterhelést.

A közlekedéstől származó zaj terhelési határértékei a zajtól védendő területeken

Sor- szám	Zajtól védendő terület	Határérték (LTH) az LAM'kö megítélési szintre* (dB)					
		kiszolgáló úttól, lakóúttól származó zajra		az országos közúthálózatba tartozó mellékutaktól, a települési önkormányzat tulajdonában lévő gyűjtőutaktól és külterületi közutaktól, a vasúti mellékvonaltól és pályaudvarától, a repülőtértől, illetve a nem nyilvános fel- és leszállóhelyektől** származó zajra		az országos közúthálózatba tartozó gyorsforgalmi utaktól és főutaktól, a települési önkormányzat tulajdonában lévő belterületi gyorsforgalmi utaktól, belterületi elsőrendű főutaktól és belterületi másodrendű főutaktól, az autóbusz-pályaudvartól, a vasúti fővonaltól és pályaudvarától, a repülőtértől, illetve a nem nyilvános fel és leszállóhelytől*** származó zajra	
		nappal 06-22 óra	éjjel 22- 06 óra	nappal 06-22 óra	éjjel 22-06 óra	nappal 06-22 óra	éjjel 22-06 óra
1.	Üdülőterület, különleges	50	40	55	45	60	50

	területek közül az egészségügyi terület						
2.	Lakóterület (kisvárosias, kertvárosias, falusias, telepszerű beépítésű), különleges területek közül az oktatási létesítmények területei, és a temetők, a zöldterület	55	45	60	50	65	55
3.	Lakóterület (nagyvárosias beépítésű), a vegyes terület	60	50	65	55	65	55
4.	Gazdasági terület	65	55	65	55	65	55

4. Katonai lőtérrel összefüggő zaj-, és rezgésvédelmi ügyek

Az Országgyűlés 2018. december 12-én elfogadta Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvényt, amelynek területrendezési terveket érintő fejezetei 2019. március 15-től hatályosak. E törvényi alkalmazásban a *honvédelmi és katonai célú terület övezet*: az OTrT-ben megállapított, kiemelt térségi és megyei területrendezési tervben alkalmazott övezet, amelyben a Magyarország védelmi képességeit alapvetően meghatározó vagy a NATO-tagságból eredő, valamint a nemzetközi szerződésekben vállalt köteleességek teljesítéséhez és a Magyar Honvédség alapfeladatainak rendeltetésszerű, szakszerű és jogszerű ellátásához szükséges építmények elhelyezésére vagy katonai tevékenységek végzésére szolgáló területek találhatóak.

VIII. Épített környezet

Az idei esztendő egyik legnagyobb volumenű beruházása, a városi közvilágítás fejlesztése volt. A városban található lámpatestek jelentős része elavult és az elmúlt évek során korszerűtlenné vált, mely magas áramfogyasztás mellett a közvilágítás minőségére is kedvezőtlen hatással volt. Fentiek miatt városunk úgy döntött, hogy közbeszerzést ír ki a város teljes területén található lámpatestek modern, LED lámpatestekre történő cseréjére. A lámpatestek cseréje 2019. év végén kezdődött meg és az idei esztendő első negyedévére fejeződött be.

Városunkban - a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (TOP) keretén belül - jelenleg folyamatban lévő projektek az alábbiak:

Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés Várpalotán

Az idei esztendőben zárul a Nagybivalyos tó, valamint az Önkormányzati tulajdonban lévő Derítő tó körüli területek fejlesztése. A pályázat, valamint a jelenleg is folyó fejlesztések együttes erejével nagyon komoly turisztikai fejlődést érhet el a térségünk. Célunk az ország egyik legjelentősebb horgásztavának kialakítása volt, európai szemmel nézve is kiemelkedő infrastruktúrával és háttér-létesítmények - többek között tanösvény, sportolási lehetőségek, halórház, büfé, faházak – kialakításával.

Zöld város kialakítása Várpalotán

Várpalota városközpontjának rehabilitációjára elnyert pályázatunk célja olyan közterület rendezés, amely az élhető városközpont közösségi funkciói számára biztosít építészeti és köztéri kereteket, tiszteletben tartva a középkori vár és a városmag történelmi településszerkezetét és örökségét, valamint a szocialista városépítés következtében átrendeződött épített környezetet. A tervezési és engedélyezési fázis lezárult, az elmúlt esztendőben befejeződtek a Táncsics utcai üzletsor felújítási munkálatai is. A *Zöld város kialakítása Várpalotán* elnevezésű projekt második ütemében az idén nyáron megkezdődtek a vár körüli zöldfelület rendezési és parképítési, valamint térrendezési munkálatok.

Kerékpárút fejlesztése Várpalotán

Még 2019-ben megkezdődött Várpalota-Inota, valamint Várpalota városközpont és a vasútállomás között kerékpárút építése. A projekt célja egy kerékpáros hálózat építése Inota városrész és a vasútállomás között. A városi temető és autóbusz pályaudvar érintésével kerékpáros hálózat épült önálló vonalvezetéssel, illetve a Bányabekötő úton elválasztás nélküli közös gyalog- és kerékpárút valósult meg. A forgalomvonzó helyeken kerékpártárolók kerültek elhelyezésre. A fejlesztés fő célja, a városközponti belterületén túlnyúló külső városrész kerékpáros hálózatba történő bekapcsolása, kerékpáros-baráttá alakítása, egyben a közlekedésbiztonság növelése volt. További cél a kerékpáros közlekedés népszerűsítése, a „Bringázz a munkába!” kampány megvalósítása volt, melyre 2020 nyarán került sor.

Várpalota, 2020. november 20.

Campanari-Talabér Márta
polgármester